

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Využití osobního automobilu v podnikatelské praxi
Utilization of Passenger Car in Entrepreneurial Practice

Student: Nikola Havlíková
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Yvetta Pšenková, Ph. D.

Ostrava 2014

Zadání bakalářské práce

Student: **Nikola Havlíková**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Specializace: 00 Účetnictví a daně
Téma: **Využití osobního automobilu v podnikatelské praxi**
Utilization of Passenger Car in Entrepreneurial Practice

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Způsoby pořízení osobního automobilu
 3. Osobní automobil v účetnictví v průběhu roku
 4. Způsoby vyřazení osobního automobilu
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetnictví podnikatelů 2013*. 10. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 574 s.
ISBN 978-80-7357-993-7.
KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetní souvztažnosti 2012-2013*. 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 330 s.
ISBN 978-80-7357-725-4.
VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi – praktický průvodce*. 5. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 120 s.
ISBN 978-80-247-4081-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Yveta Pšenková, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 09.05.2014

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežné prohlášení:

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.“
Příloha č. 1 mi byla dána k dispozici z lms (elektronický výukový systém). •

V Ostravě dne7.5.2014.....

.....*Havlíková*.....

Nikola Havlíková

Obsah

1	Úvod	4
2	Způsoby pořízení osobního automobilu	5
2.1	Základní pojmy	5
2.2	Pořízení nákupem za hotové	9
2.3	Pořízení automobilu na úvěr	16
2.4	Pořízení automobilu na leasing	19
2.5	Vklad podnikatele z osobního používání do obchodního majetku	34
2.6	Použití soukromého vozidla pro podnikatelské účely	35
2.7	Pořízení osobního automobilu darem	36
2.8	Pořízení automobilu z dotace	37
2.9	Nákup doplňků	38
2.10	Přihlášení, pojištění	39
3	Osobní automobil v účetnictví v průběhu roku	40
3.1	Automobil nezařazený v obchodním majetku	40
3.2	Automobil zařazený v obchodním majetku	50
4	Způsoby vyřazení osobního automobilu	63
4.1	Vyřazení majetku prodejem	63
4.2	Ponechání pro soukromé účely	67
4.3	Likvidace v důsledku opotřebení	69
4.4	Likvidace v důsledku manka nebo škody (krádež)	70
4.5	Vyřazení majetku darováním	72
5	Závěr	74
	Seznam použité literatury	76
	Seznam zkratk	78
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Osobní automobil, jeho vedení z hlediska účetního a daňového je rozsáhlou problematikou. Každý podnikatel má zájem na tom, vědět jaké daňově uznatelné náklady (výdaje) a výnosy (příjmy) si může uplatnit, jakou vést evidenci automobilu apod. Podnikatelé však, ale mnohdy nemají dostatečné množství informací, které by potřebovali.

Tato bakalářská práce se zabývá využitím osobního automobilu v podnikatelské praxi. Jejím cílem je analýza možných způsobů pořízení, využití a vyřazení osobních automobilů, se zaměřením na podnikatele – FO, které mají příjmy ze živnosti a ostatní příjmy, pokud vedou účetnictví nebo daňovou evidenci.

První část se zaměřuje na způsoby pořízení. Mezi způsoby pořízení je zařazen nákup za hotové, pořízení na úvěr, na leasing, převod z osobního užívání do podnikání, použití vlastního vozidla, darování, nákup doplňků k automobilu, přihlášení a pojištění. Z důvodu větší přehlednosti, jsou kapitoly pořízení na úvěr a na leasing zpracovány včetně účtování a evidence v průběhu roku.

Druhá část se věnuje vedení automobilu v účetnictví v průběhu roku. Je to buď způsobem, kdy automobil je zařazený do obchodního majetku podnikatele nebo kdy není zařazen. Jedná se zejména o výdaje na pohonné hmoty, odpisování a silniční daň.

Poslední, třetí část se věnuje způsobům vyřazení osobního automobilu a to prodejem, převedením do osobního užívání, likvidací v důsledku opotřebení, likvidací v důsledku manka nebo škody a darováním.

Při zpracování této bakalářské práce byly využity metody popisu, analýzy a komparace. Právní stav je zpracován k 1.1.2014.

2 Způsoby pořízení osobního automobilu

2.1 Základní pojmy

Silniční vozidlo je motorové nebo nemotorové vozidlo, které je vyrobené za účelem provozu na pozemních komunikacích pro přepravu osob, zvířat nebo věcí.

Zvláštní vozidlo je vozidlo vyrobené k jiným účelům než k provozu na pozemních komunikacích, které může být při splnění podmínek stanovených zákonem k provozu na pozemních komunikacích schváleno.

Přípojně vozidlo je silniční nemotorové vozidlo, které je určené k tažení jiným vozidlem, s nímž je spojeno do soupravy.

Historickým vozidlem je vozidlo, které je zapsáno v registru historických a sportovních vozidel a kterému byl vydán průkaz historického vozidla.

Systém vozidla je jakýkoliv konstrukční systém vozidla, na který se vztahují technické požadavky stanovené prováděcím předpisem. Systémem vozidla jsou například brzdy nebo zařízení pro snížení emise.

Konstrukční část vozidla je součást vozidla, jejíž typ musí být schvalován nezávisle na vozidle, pokud tak stanoví prováděcí právní předpis, a na kterou se vztahují technické požadavky stanovené prováděcím předpisem. Samostatným technickým celkem vozidla je například zadní nárazník vozidla, pevná nebo výměnná nástavba vozidla.

Kategorie vozidla je skupina vozidel, která mají stejné technické podmínky stanovené prováděcím právním předpisem.¹

¹§2 zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

Základní kategorie vozidel

Kategorie L	– motorová vozidla zpravidla s méně než čtyřmi koly
Kategorie M	– motorová vozidla, která mají nejméně čtyři kola a používají se pro dopravu osob
Kategorie N	– motorová vozidla, která mají nejméně čtyři kola a používají se pro dopravu nákladů
Kategorie O	– přípojná vozidla
Kategorie T	– traktory zemědělské nebo lesnické
Kategorie S	– pracovní stroje
Kategorie R	– ostatní vozidla, která nelze zařadit do výše uvedených kategorií

Vozidla kategorie M se člení na

- vozidla, která mají nejvýše osm míst k přepravě osob, kromě místa řidiče, nebo víceúčelová vozidla (M1),
- vozidla, která mají více než osm míst k přepravě osob, kromě místa řidiče, a jejichž největší přípustná hmotnost nepřevyšuje 5 000 kg (M2),
- vozidla, která mají více než osm míst k přepravě osob, kromě míst řidiče, a jejichž největší přípustná hmotnost převyšuje 5 000 kg (M3),
- víceúčelové vozidlo je vozidlo typem karoserie určené k přepravě osob a nákladu v jediném oddělení vozidla (Mi nebo Ni, dle prováděcího právního předpisu).²

Nové vozidlo je nově vyrobené vozidlo, které dosud nebylo žádným způsobem provozováno v České republice ani v jiném státě, ani nebylo používáno ke zkušebním či předváděcím účelům.

Prodejním místem se rozumí místo, kde jsou nově vyrobené osobní automobily vystaveny nebo nabízeny k prodeji nebo k pronájmu zákazníkům. Toto místo je i veletrh, pokud jsou na něm nově vyrobené osobní automobily nabízeny veřejnosti.

² Příloha zákona č. 56/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Zkušební stanice je stanice technické kontroly pověřená ministerstvem k provádění technické kontroly jednotlivých vozidel před schválením jejich technické způsobilosti k provozu na pozemních komunikacích.

Evidenční kontrola silničního vozidla je kontrola prováděná stanicí technické kontroly.

Provozovatelem silničního vozidla registrovaného v registru silničních vozidel České republiky se rozumí fyzická osoba s místem trvalého pobytu nebo s místem povoleného pobytu v České republice nebo právnická osoba se sídlem v České republice, která vlastním jménem provozuje silniční vozidlo a je současně vlastníkem silničního vozidla anebo je vlastníkem silničního vozidla oprávněna k provozování silničního vozidla.¹

Terénní vozidlo je motorové vozidlo se zvýšenou průjezdností, které patří do vozidel kategorie M nebo N a splňuje další technické podmínky stanovené prováděcím právním předpisem. Terénní vozidlo příslušné kategorie se označuje doplňkovým písmenem G ke kategorii M nebo N, například M1G, N3G apod.³

Osobní automobil je silniční vozidlo, kategorie M1.

Dopravní prostředek je vozidlo, jiný prostředek nebo zařízení, které jsou určené k přepravě osob nebo zboží z jednoho místa na jiné a které jsou obvykle konstruované pro použití k přepravě a mohou k ní být skutečně použity. Za dopravní prostředek se nepovažuje vozidlo, které je trvale znehybněno ani kontejner.

Nový dopravní prostředek je mimo jiné vozidlo určené k provozu na pozemních komunikacích s obsahem válců větším než 48 cm³ nebo s výkonem větším než 7,2 kW, pokud bylo dodáno do 6 měsíců ode dne prvního uvedení do provozu nebo má najeto méně než 6 000 km.

¹ §2 zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

³ JANOUSEK, Karel, FIŘTÍKOVÁ, Dagmar, PROCHÁZKOVÁ, Dagmar a Christian Žmolík, Automobil v podnikání, 2. vyd., Olomouc: ANAG, s.r.o., 2011, 438 s., ISBN 978-80-7263-668-6

Obchodní majetek je souhrn majetkových hodnot, který slouží nebo je určen fyzické nebo právnické osobě, která samostatně uskutečňuje ekonomické činnosti k uskutečňování ekonomických činností.

Dlouhodobý majetek je obchodní majetek, který je mimo jiné hmotným majetkem nebo technickým zhodnocením.⁴

Hmotným majetkem dle zákona o daních z příjmů se rozumí samostatné movité věci, popřípadě soubory movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením, jejichž vstupní cena je vyšší než 40 000 Kč a mají provozně-technické funkce delší než jeden rok, budovy, stavby, pěstitelské celky trvalých porostů, dospělá zvířata a jejich skupiny a jiný majetek.

Jiným majetkem jsou např. technické zhodnocení, technické rekultivace nebo výdaje hrazené uživatelem, které tvoří součást ocenění hmotného majetku, který je předmětem finančního leasingu, a které v úhrnu se sjednanou kupní cenou ve smlouvě převyšují u movitého majetku hodnotu 40 000 Kč.⁵

Z hlediska účetnictví má dlouhodobý hmotný majetek hmotnou podstatu a jeho doba použitelnosti je delší než 1 rok. Nedochází tedy k jednorázové spotřebě. Je veden v aktivech podniku. Automobil, který je veden v účetnictví, patří mezi samostatné movité věci se samostatným technicko-ekonomickým určením s dobou použitelnosti delší než jeden rok a od výše ocenění určené účetní jednotkou, a to při splnění povinností stanovených zákonem, zejména respektováním principu významnosti a věrného a poctivého zobrazení majetku. Automobil nevykázaný jako samostatná movitá věc se považuje za drobný hmotný majetek, o kterém účetní jednotka účtuje jako o zásobách.⁶

⁴ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

⁵ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

⁶ Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví

2.2 Pořízení nákupem za hotové

Existuje mnoho způsobů, jak pořídit osobní automobil. Jedním z nich je pořízení nákupem za hotové. Nákup za hotové lze uskutečnit tehdy, když má kupující dostatek volných finančních prostředků. Kupující potřebné finanční prostředky použije na pořízení osobního automobilu.

V praxi je rozdíl, jestli kupující účtuje v soustavě účetnictví nebo vede daňovou evidenci a také, zda je plátce či neplátce daně z přidané hodnoty.

2.2.1 Pořízení nákupem za hotové v účetnictví

Účtování u podnikatele, který vede účetnictví a není plátce DPH

Kupující dostane od prodávajícího (plátce DPH) fakturu za nákup osobního automobilu. Na faktuře bude vyčíslena cena bez DPH a DPH 21 %. Kupující tuto fakturu zaplatí v celé výši buď převodem z bankovního účtu, nebo hotově. Kupující nemá nárok si uplatnit odpočet DPH na vstupu, protože není plátce DPH. Automobil si zařadí do obchodního majetku a zapíše jej na kartu dlouhodobého hmotného majetku. Vypočte účetní odpis, o kterém měsíčně účtuje a který v účetnictví uplatňuje, počínaje následujícím měsícem po zařazení do obchodního majetku. Hodnotu měsíčního odpisu stanoví vnitropodnikovým předpisem s ohledem na předpokládanou dobu používání. Na konci každého kalendářního roku pak stanoví daňové odpisy, jejichž výše (způsob výpočtu) je dán zákonem o daních z příjmů.

Tab. 2.1 - Zaúčtování v účetnictví u neplátce DPH

	Doklad	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	FAP	Nákup osobního automobilu cena bez DPH	500 000	042	321
		DPH 21 %	105 000	042	321
2.	VBÚ/VPD	Zaplacena FAP	605 000	321	221(211)
3.	VÚD/ID	Zařazení automobilu do užívání	605 000	022	042

Zdroj: Vlastní zpracování

Účtování u podnikatele, který vede účetnictví a je plátcem DPH

V případě, že kupující vede účetnictví a je plátcem DPH, změní se účtování v tom, že se vyčíslená DPH na faktuře zaúčtuje na vrub účtu 343 – Daň z přidané hodnoty a automobil zařadí v ceně bez DPH.

Tab. 2.2 - Zaúčtování v účetnictví u plátce DPH

	Doklad	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	FAP	Nákup osobního automobilu cena bez DPH	500 000	042	321
		DPH 21 %	105 000	343	321
2.	VBÚ/VPD	Zaplacena FAP	605 000	321	221(211)
3.	VÚD/ID	Zařazení automobilu do užívání	500 000	022	042

Zdroj: Vlastní zpracování

2.2.2 Pořízení nákupem za hotové v daňové evidenci

Evidence u podnikatele, který vede daňovou evidenci a není plátcem DPH

Rozdílne bude evidovat tento výdaj kupující, který vede daňovou evidenci. Dostane fakturu od prodávajícího (plátce DPH) za nákup osobního automobilu. Na faktuře bude taktéž uvedena cena bez DPH a DPH ve výši 21 %. Kupující fakturu zaplatí buď hotově, nebo převodem z bankovního účtu. Kupující zase nemá nárok na odpočet DPH na vstupu, protože není plátcem DPH. Automobil si zařadí do obchodního majetku a zapíše jej na kartu hmotného majetku. Ke konci kalendářního roku vypočte daňové odpisy.

Tab. 2.3 - Evidence v daňové evidenci u plátce DPH

	Doklad	Text	Částka v Kč	Předkontace
1.	FAP	Nákup osobního automobilu cena bez DPH	500 000	Nákup dlouhodobého majetku, do knihy dluhů
		DPH 21 %	105 000	
2.	VBÚ/VPD	Zaplacena FAP	605 000	Bezhotovostní nebo hotovostní výdej do peněžního deníku a výdaj nesnižující základ daně, do knihy dluhů
3.	VÚD/ID	Zařazení automobilu do užívání	605 000	Na kartu dlouhodobého majetku

Zdroj: Vlastní zpracování

Evidence u podnikatele, který vede daňovou evidenci a je plátcem DPH

Kupující, který vede daňovou evidenci a je plátcem DPH jako nákup dlouhodobého majetku zapíše do knihy dluhů jen cenu bez DPH, vyčíslenou daň zaeviduje jako daň na vstupu.

Tab. 2.4 - Evidence v daňové evidenci u plátce DPH

	Doklad	Text	Částka v Kč	Předkontace
1.	FAP	Nákup osobního automobilu cena bez DPH	500 000	Nákup dlouhodobého majetku, do knihy dluhů
		DPH 21 %	105 000	DPH, do knihy dluhů
2.	VBÚ/VPD	Zaplacena FAP	605 000	Bezhotovostní nebo hotovostní výdej do peněžního deníku, do knihy dluhů
		Cena bez DPH	500 000	Výdaj nesnižující základ daně do peněžního deníku
		DPH 21 %	105 000	DPH, do peněžního deníku
3.	VÚD/ID	Zařazení automobilu do užívání	500 000	Na kartu dlouhodobého majetku

Zdroj: Vlastní zpracování

2.2.3 Nárok na odpočet daně z přidané hodnoty

Plátcem daně z přidané hodnoty je oprávněn k odpočtu daně na vstupu u přijatého zdanitelného plnění, které v rámci svých ekonomických činností použije pro účely uskutečňování

- zdanitelných plnění dodání zboží nebo poskytnutí služby s místem plnění v tuzemsku,
- plnění osvobozených od daně s nárokem na odpočet daně s místem plnění v tuzemsku,
- plnění s místem plnění mimo tuzemsko, pokud by měl nárok na odpočet daně, jestliže by se uskutečnila s místem plnění v tuzemsku,
- některých finančních činností a pojišťovacích činností s místem plnění ve třetí zemi, nebo pokud jsou taková plnění přímo spojena s vývozem zboží a další plnění.

Daní na vstupu se rozumí daň uplatněná

- na zboží, které plátcí bylo nebo má být dodáno nebo službu, která mu byla nebo má být poskytnuta,
- na zboží, které bylo plátcem pořízeno z jiného členského státu anebo dovezeno ze třetí země, nebo
- uvedení do stavu způsobilého k užívání dlouhodobého majetku vytvořeného vlastní činností, pokud plátce použije tento majetek pro účely, pro které má nárok na odpočet daně.

Plátce daně má nárok na odpočet daně v plné výši u přijatého zdanitelného plnění, které použije výhradně pro uskutečňování plnění uvedených již výše. Pokud plátce použije přijaté zdanitelné plnění jak pro účely, které zakládají nárok na odpočet daně, tak pro jiné účely, je oprávněn uplatnit nárok na odpočet daně jen v části připadající na použití s nárokem na odpočet daně.⁷

Pro uplatnění nároku na odpočet daně je plátce povinen při odpočtu daně, kterou vůči němu uplatnil jiný plátce daň přiznat a mít daňový doklad.

Nárok na odpočet daně nelze uplatnit po uplynutí lhůty, která činí 3 roky. Lhůta pro uplatnění nároku na odpočet daně počne běžet prvním dnem měsíce následujícího po zdaňovacím období, ve kterém nárok na odpočet daně vznikl. Po uplynutí této lhůty je plátce oprávněn uplatnit nárok na odpočet daně na vstupu u přijatého zdanitelného plnění, pokud

- mu vznikla povinnost tuto daň přiznat, nebo
- toto zdanitelné plnění použije pro účely plnění dodání zboží za úplatu – uvedení do stavu způsobilého k užívání dlouhodobého majetku vytvořeného vlastní činností.⁸

Nárok na odpočet daně v částečné výši se dělí na

- nárok na odpočet daně v poměrné výši a
- nárok na odpočet daně v krácené výši.

⁷ §72 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

⁸ §73 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

Nárok na odpočet daně z přidané hodnoty v poměrné výši

Použije-li plátce přijaté zdanitelné plnění jak v rámci svých ekonomických činností, tak pro účely s nimi nesouvisejícími, má nárok na odpočet daně pouze v poměrné výši odpovídající rozsahu použití pro své ekonomické činnosti.

V případě přijatého zdanitelného plnění určeného k uskutečňování svých ekonomických činností, které plátce použije z části rovněž pro účely s nimi nesouvisejícími, si plátce může zvolit, že uplatní nárok na odpočet daně v plné výši. Část přijatého zdanitelného plnění, kterou použije pro účely nesouvisejícími se svými ekonomickými činnosti, se poté považuje za dodání zboží nebo za poskytnutí služby. Postup ale nelze uplatnit v případě dlouhodobého majetku, tedy automobilu.

Příslušná výše odpočtu daně v poměrné výši se vypočte jako součin daně na vstupu u přijatého zdanitelného plnění, u kterého má plátce nárok na odpočet daně v poměrné výši a podílu použití tohoto plnění pro ekonomické činnosti plátce (tzv. poměrný koeficient). Poměrný koeficient se vypočítá jako procentní podíl zaokrouhlený na celé procento nahoru.

$\text{Výše odpočtu daně v poměrné výši} = \text{daň na vstupu} \cdot \text{poměrný koeficient}$
--

Nelze-li v okamžiku uplatnění odpočtu daně stanovit výši poměrného koeficientu podle skutečného podílu použití, stanoví ji plátce kvalifikovaným odhadem. Po skončení kalendářního roku, ve kterém po uskutečnění zdanitelného plnění plátce byl oprávněn uplatnit nárok na odpočet daně a tento nárok uplatnil, plátce do hodnoty poměrného koeficientu zohlední skutečný podíl použití tohoto zdanitelného plnění pro své ekonomické činnosti v příslušném roce.

Odchyluje-li se poměrný koeficient vypočtený podle skutečného použití od poměrného koeficientu stanoveného odhadem o více než 10 procentních bodů, výše uplatněného odpočtu se upraví. Je-li vypočtená částka opravy kladná, je plátce oprávněn výši odpočtu daně opravit, je-li záporná, je plátce povinen výši odpočtu upravit.

Opravu plátce uvede v daňovém přiznání za poslední zdaňovací období kalendářního roku, ve kterém po uskutečnění zdanitelného plnění je oprávněn uplatnit nárok na odpočet daně, jehož se oprava týká.⁹

Nárok na odpočet daně z přidané hodnoty v krácené výši

Použije-li plátce přijaté zdanitelné plnění v rámci svých ekonomických činností jak pro plnění s nárokem na odpočet daně, tak pro plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně s místem plnění v tuzemsku i mimo tuzemsko, má nárok na odpočet daně pouze v krácené výši odpovídající rozsahu použití pro plnění s nárokem na odpočet daně.

Příslušná výše odpočtu daně v krácené výši se vypočte jako součin daně na vstupu u přijatého zdanitelného plnění, u kterého má plátce nárok na odpočet daně v krácené výši a koeficientu.

Koeficient se vypočte jako procentní podíl, jehož

- čitateli je součet částek základů daně nebo hodnot plnění plátcem uskutečněných plnění s nárokem na odpočet daně,
- jmenovateli je celkový součet hodnoty v čitateli a součtu hodnot plnění osvobozených od daně bez nároku na odpočet daně.

Vypočtený koeficient se zaokrouhlí na celé procento nahoru. Do výpočtu koeficientu se nezapočítává

- prodej dlouhodobého majetku, pokud byl používán pro plátcovy ekonomické činnosti,
- poskytnutí finančních služeb, dodání nemovité věci a nájem nemovité věci, pokud jsou doplňkovou činností uskutečňovanou příležitostně a další plnění.¹⁰

⁹ §75 zákona č. 234/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰ §76 zákona č. 234/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

Příklad:

Podnikatel - fyzická osoba, plátce DPH. V lednu roku 2014 si pořídil automobil. Pořizovací cena automobilu bez DPH činila 100 000 Kč, DPH ve výši 21 % 21 000 Kč. Automobil bude používat jak pro uskutečňování svých ekonomických činností s nárokem na odpočet daně, tak pro soukromé účely, tzn. pro účely s ekonomickými činnostmi nesouvisejícími.

Na základě kvalifikovaného odhadu stanovil, že poměr využití pro ekonomickou činnost činí 75 %. V lednu roku 2014 uplatnil nárok na odpočet DPH ve výši 75 % z 21 000 Kč.

$$\text{Odpočet ve výši 75 \%} = 21000 \cdot 0,75 = 15\,750 \text{ Kč}$$

V prosinci roku 2014 však zjistil, že skutečný poměr využití osobního automobilu pro ekonomické účely činí 60 %. Rozdíl mezi 75 % a 60 % je větší než 10 procentních bodů, tudíž musí provést opravu odpočtu daně z přidané hodnoty.

$$\text{Oprava odpočtu daně} = (21000 \cdot 0,60) - 15750 = -3\,150 \text{ Kč}$$

Ve zdaňovacím období prosinec 2014 se sníží nárok na odpočet daně o částku 3 150 Kč.

V případě, že by vypočtená částka byla kladná, jestliže by skutečný podíl využití majetku pro ekonomické účely byl vyšší než původně uplatněný na základě kvalifikovaného odhadu, nárok na odpočet daně by se zvýšil.

Může nastat, ale také případ, kdy skutečný podíl je vyšší nebo nižší než uplatněný na základě kvalifikovaného odhadu, avšak rozdíl není vyšší než 10 procentních bodů. V tomto případě se úprava odpočtu daně neprovádí.¹¹

¹¹ §78a odst. 3 zákona č. 234/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

V prosinci 2015 podnikatel stanovil poměrný koeficient na základě skutečného využití automobilu pro ekonomické účely ve výši 66 %. Jelikož je rozdíl menší než 10 procentních bodů, úprava odpočtu se neprovede.

Výhody a nevýhody nákupu za hotové

Mezi výhody pořízení automobilu za hotové patří

- malá administrativní náročnost v porovnání s ostatními způsoby,
- kupující nepřeplatí cenu vozidla jako v jiných případech,
- nezadlužení kupujícího, nezátíženost splátkami, a
- že se kupující stává vlastníkem vozidla a tím také není omezován v jeho použití.

Mezi nevýhody patří

- nutnost velkého jednorázového výdaje, kupující si musí dávat pozor, aby mu zůstal dostatek finančních prostředků na úhradu svých dalších splatných závazků,
- tzv. náklady ušlé příležitosti, znamenají hodnotu ušlých alternativ pro podnikatele, které „ztratí“, když finanční prostředky použije na nákup osobního automobilu, místo nákupu např. nákladního automobilu,
- skutečnost, že výdaj za pořízení automobilu není daňově uznatelným nákladem, daňově uznatelným nákladem jsou odpisy, které se uplatňují ve více zdaňovacích obdobích (min. 5 let) v částce vypočtené dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, a že
- dle zákona č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, je poskytovatel platby (ten, který platbou uhrazuje závazek), jejíž výše překračuje 350 000 Kč povinen provést platbu bezhotovostně.

2.3 Pořízení automobilu na úvěr

V případě, že podnikatel např. nemá dostatek finančních prostředků na nákup za hotové, může využít možnosti pořízení automobilu na úvěr.

2.3.1 Pořízení automobilu na úvěr v účetnictví

Z pohledu účetnictví je dle Českého účetního standardu pro podnikatele č. 16 a 18 rozdíl mezi úvěrem krátkodobým a dlouhodobým.

Krátkodobý úvěr je úvěr poskytnutý na dobu kratší než 1 rok a účtuje se na účet skupiny 23 – Krátkodobé bankovní úvěry, dlouhodobý pak na dobu delší než 1 rok a účtuje se na účet skupiny 46 – Dlouhodobé bankovní úvěry. K oběma účtům musí účetní jednotka vést analytickou evidenci podle jednotlivých účtů. Např. 231100 bude znamenat úvěrový účet u Komerční banky, 231200 bude úvěrový účet u GE Money Bank apod. Na úvěrových účtech se účtuje na základě výpisu z úvěrového účtu.

Úhrada závazků může probíhat buď tak, že peněžní prostředky jsou převáděny z úvěrového účtu na bankovní účet podnikatele a úhrada proběhne standardně z bankovního účtu nebo banka uhradí přímo fakturu dodavatele z bankovního účtu.

Tab. 2.5 - Účtování převodu peněžních prostředků

	Doklad	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	VÚU	Připsání úvěru a jeho převod na BÚ podnikatele	100 000	261	231AE (461AE)
2.	VBÚ	Převod peněžních prostředků z ÚÚ	100 000	221AE	261

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 2.6 - Účtování úhrady bankou z úvěrového účtu

	Doklad	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	VÚU	Úhrada FAP z bankovního úvěru	100 000	321	231AE

Zdroj: Vlastní zpracování

Podnikatel splácí úvěr od banky nebo jiné instituce splátkami, mohou být například měsíční, čtvrtletní apod. a platí také úrok a poplatky za vedení úvěrového účtu.

Příklad:

Podnikatel, fyzická osoba, vedoucí účetnictví a plátce DPH, pořídil automobil na dlouhodobý úvěr. Pořizovací cena automobilu činí 300 000 bez DPH. DPH 21% je ve výši 63 000 Kč.

Úvěr je poskytnut na dobu 5 let ve výši 363 000 Kč na úhradu faktury za koupi automobilu. Úroky jsou ve výši 10% p.a. Podnikatel bude úvěr splácet a úroky platit ročně tzn. v 5 platbách z bankovního účtu.

Tab. 2.7 - Účtování

	Doklad	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	VÚU	Připsání úvěru a jeho převod na BÚ podnikatele	363 000	261	461AE
2.	VBÚ	Převod peněžních prostředků z ÚÚ	363 000	221AE	261
3.	FAP	Pořízení automobilu cena bez DPH	300 000	042	321
		DPH 21 %	63 000	343	321
4.	VBÚ	Zaplacena FAP za pořízení automobilu	363 000	321	221AE
5.	VÚD/ID	Zařazení automobilu do užívání	300 000	022	042
6.	VBÚ	Roční splátka úvěru	59 459	261	221
7.	VBÚ	Úhrada ročních úroků	36 300	562	221
8.	VÚÚ	Roční splátka úvěru	59 459	461AE	261
9.	VBÚ	Úhrada ročních poplatků za vedení úvěrového účtu	300	568	221

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě, že by podnikatel nebyl plátcem DPH, nastává rozdíl ve výše uvedeném případě 3, kdy by si nemohl uplatnit nárok na odpočet DPH a v případě č. 5, kdy cena automobilu by byla navýšena o DPH.

2.3.2 Pořízení automobilu na úvěr v daňové evidenci

Pokud podnikatel vede daňovou evidenci, převod peněžních prostředků uvede jen do peněžního deníku jako průběžný příjem peněžních prostředků na bankovní účet (úvěrový účet) a jako příjem nezvyšující základ daně. Přijatou fakturu zaeviduje do knihy dluhů, úhradu faktury ať už přímo bankou nebo samotným podnikatelem zaeviduje obdobně jako jinou běžnou fakturu.

Úhradu splátek úvěru by podnikatel zaevidoval do peněžního deníku jako průběžný výdaj a úhradu úroku do peněžního deníku jako výdaj snižující základ daně.

Výhody a nevýhody pořízení automobilu na úvěr

Z výhod je třeba zdůraznit skutečnosti, že

- podnikatel nepotřebuje mít peněžní prostředky ve výši celé kupní ceny automobilu,
- podnikatel si může nechat své volné peněžní prostředky pro úhradu svých dluhů, nebo jako rezervu pro zvláštní a mimořádné události,
- podnikatel může volné peněžní prostředky investovat a zhodnotit,
- kupující se stává ihned vlastníkem vozidla, a že
- kupující má právo odepisovat automobil, protože je jeho vlastník.

Má ale také své nevýhody, a to že

- podnikatel se zadluží, v případě, že vede účetnictví, objeví se přijatý úvěr v rozvaze na straně pasiv jako cizí zdroj, což může snižovat finanční stabilitu podnikatele,
- podnikatel musí počítat s výdaji na splátky za úvěr,
- podnikatel bude platit mimo splátek také úroky z úvěru, poplatky za různá vyřízení žádostí, poplatky za vedení úvěrového účtu apod. a v neposlední řadě, že
- podnikatel přeplatí pořizovací cenu automobilu o určitou částku, kterou by platit nemusel, kdyby automobil pořídil za hotové. Je třeba spočítat, zda se podnikateli vyplatí raději zaplatit za automobil hotově a nepřeplatit nebo zda mu finanční prostředky, které má při úvěru k dispozici dokážou vynahradit přeplatek, který mu vznikne výše zmíněnými poplatky apod.

2.4 Pořízení automobilu na leasing

Leasing je forma pořízení majetku, která vznikla v USA, a je to pronájem, kdy pronajímatel dočasně přenechává automobil nájemci a nájemce je povinen zaplatit úplatu – leasingové splátky (nájemné).¹²

¹² ŠTOHL, Pavel. *Učebnice účetnictví 2009 – 2. díl*. 10. vyd. Tiskárny Havlíčkův Brod, 2009. 206 s. ISBN 978-80-87237-13-7.

Rozlišujeme několik druhů leasingu, kdy rozdíl je například v tom, jestli po skončení doby pronájmu dochází k navrácení pronajímané věci pronajímateli, nebo zda dochází k odkupu nájemcem. Mezi leasing patří například operativní, někdy nazývaný také jako provozní leasing, finanční leasing, zpětný leasing apod.

Operativní leasing je leasing, kdy účelem je dočasné používání předmětu bez přenosu většiny rizik a užitků spojených s vlastnictvím předmětu leasingu a jakéhokoliv smluvního nároku na možný přechod vlastnictví předmětu leasingu na nájemce.

Operativní leasing je poskytován buď na smluvně domluvenou dobu, nebo na počet ujetých km. Operativní leasing trvá obvykle kratší dobu, než je doba použitelnosti automobilu.

Finanční leasing je leasing, kdy účelem je dočasné používání předmětu s přenosem rozhodující části nebo i všech rizik a užitků spojených s vlastnictvím předmětu leasingu na nájemce a s právem či povinností převodu vlastnictví předmětu leasingu na nájemce za cenu obvykle podstatně nižší než tržní nebo s právem uzavření další leasingové smlouvy za podstatně výhodnějších podmínek.¹³

Leasingová smlouva je smlouva mezi nájemcem (zde podnikatelem, který si chce pořídit automobil) a pronajímatelem (leasingovou společností apod.).

Před uzavřením leasingové smlouvy je třeba mít k dispozici podklady, které leasingové společnosti požadují. Pro podnikatele živnostníka, je to

- průkaz totožnosti (občanský průkaz),
- živnostenský list nebo výpis z obchodního rejstříku,
- mohou si také vyžádat daňové přiznání za několik zdaňovacích období,
- výpisy z bankovních účtů,
- účetní závěrku podnikatele, který vede účetnictví (tzn. rozvahu, výkaz zisku a ztrát a přílohu),
- v případě plátců DPH přiznání k dani z přidané hodnoty a

¹³ Charakteristika leasingu [13.04.2014]. Dostupné z: <http://clfa.cz/index.php?textID=40>

- přehled o dluzích podnikatele (tzn. nějaké další úvěry apod.).¹⁴

Pokud si chce podnikatel pořídit automobil na leasing, není to tak, že když začne s podnikáním, má zaručeno, že leasing dostane. Leasingové společnosti požadují, aby podnikatelé měli nějakou historii. Obvykle to podnikatel dokládá výše zmíněnými daňovými přiznáními. Toto je pro podnikatele nevýhodné, protože ze začátku podnikání nemusí mít dostatek finančních prostředků, aby si pořídil automobil jiným způsobem, ale zároveň leasing také nevyřídí. Pokud ke své činnosti automobil potřebuje, pak je toto velký problém. Není, ale neřešitelný. Řešením by byla vyšší první zvýšená splátka (akontace). V praxi se lze setkat s případy, kdy 30% částky z pořizovací ceny automobilu zajistí menší požadavky na historii podnikatele.

Pořízení automobilu na leasing bylo na přelomu tisíciletí využíváno více než v současné době, a to z několika důvodů. Bylo zpravidla jednodušší automobil získat pomocí leasingu než pomocí úvěru z důvodu nepotřebnosti dlouhé historie podnikatele. Dále, že do konce roku 2008 bylo v §24 zákona o daních z příjmů uvedeno, že nájemné u finančního pronájmu s následnou koupí najatého hmotného majetku, který lze odepisovat, se uznává jako výdaj (náklad) za podmínky, že doba nájmu pronajímané věci je delší než 20 % stanovené doby odpisování (tehdy byl automobil zařazen ve skupině 1a a minimální doba odpisování byla 4 roky), nejméně však 3 roky. Podnikatel tedy mohl uplatnit výdaje (náklady) již za 3 roky. V roce 2004 došlo vstupem České republiky do Evropské Unie a vznikem zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty k převodu finančních služeb ze snížené sazby (tehdy 5 %) do základní (tehdy 19 %) a tím i navýšení částky splátek.

Leasingová cena je suma první zvýšené splátky nájemného a všech leasingových splátek.

¹⁴ VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi – praktický průvodce*. 5. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 120 s. ISBN 978-80-247-4081-2

Příklad:

Automobil stojí 1 000 000 Kč. Podnikatel si sjednal na tento automobil leasing na 5 let. Měsíční splátky jsou ve výši 15 000 Kč, první zvýšená splátka je ve výši 200 000 Kč.

Leasingová cena se vypočte takto:

$$200000 + \{(5 \cdot 12) \cdot 15000\} = 1\,100\,000 \text{ Kč}$$

Podnikatel tedy celkově zaplatí leasingové společnosti 1 100 000 Kč. Oproti koupi za hotové přeplatí 100 000 Kč.

Leasingový koeficient je poměr leasingové ceny a pořizovací ceny automobilu. V předchozím případě by se vypočítal takto:

$$\frac{1100000}{1000000} = 1,1$$

Podnikatel tedy automobil přeplatil o 10 %.

Leasingové nájemné

Leasingové nájemné je při splnění podmínek podle zákona o daních z příjmů daňově uznatelným nákladem (výdajem). Je však nutno tyto podmínky pečlivě kontrolovat, protože se může stát, že nájemné se z daňově uznatelného mění na neuznatelné a to i zpětně.

Z hlediska daňové znatelnosti je třeba mít na paměti zásadu časového rozlišování nájemného. Zásada časového rozlišování nájemného znamená, že náklad (výdaj), nebude figurovat v nákladech daného zdaňovacího období v plné výši, ale rozpočítá se na více zdaňovacích období a to vždy na to období, kterého se časově týká.

Povinnost časového rozlišování mají všechny účetní jednotky, které účtují v soustavě účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. V případě

nájemného u finančního leasingu mají však tuto povinnost i osoby vedoucí daňovou evidenci.¹⁴

Dle zákona ZDP §24, odst. 2, písm. h, jsou daňově uznatelná plnění v podobě úplaty u finančního leasingu hmotného majetku, který lze podle zákona odepisovat, ve výši a za podmínek stanovených v tomto zákoně, přitom u poplatníků, kteří vedou daňovou evidenci je tato úplata hmotného majetku výdajem jen v poměrné výši připadající ze sjednané doby na příslušné zdaňovací období. Dále je to plnění v podobě úplaty u finančního leasingu movitého hmotného majetku, u kterého vstupní cena nepřevyšší částku 40 000 Kč a nájemného podle právních předpisů upravujících účetnictví.

Z osob vedoucích daňovou evidenci musí časově rozlišovat nájemné pouze nájemce u finančního leasingu s následnou koupí najaté věci. Povinnost časově rozlišovat nájemné tedy nemá nájemce vedoucí daňovou evidenci v případě operativního leasingu.¹⁴

Dále v §24 stejného zákona je uvedeno, že úplata u finančního leasingu hmotného majetku, který lze odpisovat se uznává za podmínky, že

- doba finančního leasingu hmotného movitého majetku činí alespoň minimální dobu odpisování (tzn. u osobního automobilu alespoň 5 let), přičemž u hmotného movitého majetku zařazeného v odpisové skupině 2 nebo 3 lze dobu nájmu zkrátit až o 6 měsíců (doba nájmu se počítá ode dne, kdy byla věc užitelem přenechána ve stavu způsobilém obvyklému užívání),
- po ukončení finančního leasingu není kupní cena vyšší než zůstatková cena vypočtená ze vstupní ceny evidované u vlastníka, kterou by předmět finančního leasingu měl při rovnoměrném odpisování k datu převodu vlastnického práva, a
- po ukončení finančního leasingu hmotného majetku zahrne poplatník převedený majetek do svého obchodního majetku.

Platí zde výjimka, pokud je ke dni převodu vlastnického práva užívaná věc již odepsána ve výši 100 % vstupní ceny, neplatí druhá z uvedených podmínek.

¹⁴ VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi – praktický průvodce*. 5. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 120 s. ISBN 978-80-247-4081-2

2.4.1 Evidence nájemného finančního leasingu u podnikatele, který vede daňovou evidenci

Podnikatel, který vede daňovou evidenci a pořizuje si automobil na finanční leasing, může evidovat automobil tak, že automobil zavede na inventární kartu dlouhodobého majetku a leasingové splátky, tedy leasingové nájemné bude měsíčně, čtvrtletně nebo jinak, podle leasingové smlouvy, uvádět v knize dluhů a peněžním deníku jako nedaňové náklady s odpočtem DPH, pokud je plátcem DPH.

Na konci každého roku, kdy je veden leasingový majetek, připíše do deníku poměr zaplacených výdajů na nájemné, které časově souvisí s daným obdobím jako výdaj snižující základ daně. Tímto se vyřeší první zásadní problém, a to časové rozlišování nájemného.

Příklad:

Podnikatel podniká na základě živnostenského oprávnění, vede daňovou evidenci a je plátcem DPH. Dne 1.4.2014 uzavřel smlouvu o finančním leasingu na pořízení automobilu. Automobil zařadil do své evidence 1.4.2014 a datum ukončení smlouvy je stanoveno na 31.3.2019. Pro zjednodušení zde není sjednána akontace. Leasingové splátky bude podnikatel platit měsíčně. Celkem zaplatí 60 splátek po 18 150 Kč. Základ daně činí 15 000 Kč, DPH ve výši 21 % činí 3 150 Kč.

Měsíčně bude vést v knize dluhů závazky za leasingovou společností ve výši měsíčních splátek. Jejich úhrady pak bude evidovat v peněžním deníku.

Tab. 2.8 - Evidence v knize dluhů a peněžním deníku

Měsíc	Výše splátky bez daně v Kč	DPH 21 % v Kč	Evidence
Duben	15 000	3 150	V knize dluhů jako dluh za leasingovou společností a úhrada v peněžním deníku jako nedaňový výdaj s odpočtem DPH
Květen	15 000	3 150	Stejně jako duben
Červen	15 000	3 150	Stejně jako duben
Červenec	15 000	3 150	Stejně jako duben
Srpen	15 000	3 150	Stejně jako duben
Září	15 000	3 150	Stejně jako duben

Říjen	15 000	3 150	Stejně jako duben
Listopad	15 000	3 150	Stejně jako duben
Prosinec	15 000	3 150	Stejně jako duben

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkem bude v roce 2014 zaplacen na leasingovém nájemném 135 000 Kč.

Na konci kalendářního roku 2014 podnikatel vypočte část výdajů, které časově souvisí s rokem 2014. Tyto výdaje uplatní jako nepeněžní výdaj ve své daňové evidenci.

Výpočet časového rozlišení leasingového nájemného

$$\frac{\text{Suma všech leasingových splátek}}{\text{Počet měsíců trvání nájmu}} \cdot \text{počet měsíců časově souvisejících}$$

Suma všech leasingových splátek se vypočte takto

$$15000 \cdot 60 = 900\,000 \text{ Kč}$$

Časové rozlišení roku 2014

$$\frac{900000}{60 \text{ měsíců}} \cdot 9 \text{ měsíců} = 135\,000 \text{ Kč}$$

Z tohoto vyplývá, že shoduje-li se počet měsíčních splátek, které podnikatel zaplatí s počtem měsíců trvání leasingu, časové rozlišení se rovná zaplaceným výdajům. V tomto případě by tedy podnikatel nemusel časově rozlišovat a zaplacené nájemné by místo do nedaňových výdajů mohl zahrnout přímo do výdajů daňových. Toto však platí pouze tehdy, když se shoduje počet měsíčních splátek s počtem měsíců trvání leasingu. Na tomto příkladě je však také vysvětlen postup zahrnování časového rozlišení do daňově uznatelných výdajů.

Rozdíl by nastal, jestliže by smlouva byla např. na 55 měsíců, ale počet splátek by zůstal na 60.

Časové rozlišení by vypadalo takto

$$\frac{900000}{55 \text{ měsíců}} \cdot 9 \text{ měsíců} = 147\,273 \text{ Kč}$$

Tab. 2.9 - Rozpis zaplacených výdajů dle splátkového kalendáře

Rok	Počet splátek	Částka v Kč	DPH
2014	9	135 000	28 350
2015	12	180 000	37 800
2016	12	180 000	37 800
2017	12	180 000	37 800
2018	12	180 000	37 800
2019	3	45 000	9 450

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkový počet splátek: 60

Celkové náklady bez DPH: 900 000 Kč

DPH celkem: 189 000 Kč

Celkové náklady: 1 089 000 Kč

Tab. 2.10 - Rozpis nákladů daňově uznatelných, uplatněných v daňové evidenci

Rok	Počet měsíců	Částka v Kč
2014	9	147 273
2015	12	196 364
2016	12	196 364
2017	12	196 364
2018	10	163 635

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkový počet měsíců: 55

Celková částka uplatněná jako snížení základu daně: 900 000 Kč

Opak může nastat, jestliže doba nájmu bude stanovena na 60 měsíců a počet splátek by klesl na 55.

Tab. 2.11 - Rozpis zaplacených výdajů dle splátkového kalendáře

Rok	Počet splátek	Částka v Kč	DPH
2014	9	135 000	28 350
2015	12	180 000	37 800
2016	12	180 000	37 800
2017	12	180 000	37 800
2018	10	150 000	31 500

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkový počet splátek: 55

Celkové náklady bez DPH: 825 000 Kč

DPH celkem: 173 250 Kč

Celkové náklady: 998 250 Kč

Tab. 2.12 - Rozpis nákladů daňově uznatelných, uplatněných v daňové evidenci

Rok	Počet měsíců	Částka v Kč
2014	9	123 750
2015	12	165 000
2016	12	165 000
2017	12	165 000
2018	10	41 250

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkový počet měsíců: 60

Celková částka uplatněná jako snížení základu daně: 825 000 Kč

V případě, že by podnikatel nebyl plátcem DPH, nemohl by si uplatnit DPH na vstupu z každé splátky a počítal by vždy s částkou včetně DPH.

2.4.2 Evidence nájemného finančního leasingu u podnikatele, který vede účetnictví

Podnikatel, který vede účetnictví, počítá časové rozlišení obdobně, jako tomu je u daňové evidence. Pořízený majetek zaeviduje na inventární kartu dlouhodobého majetku. Veškeré splátky bude evidovat v knize dluhů a jejich úhrady v pokladní knize nebo přes bankovní účet. Tyto splátky bude časově rozlišovat.

Předpis splátky na finanční leasing bude vypadat tak, že na stranu má dátí případně účet 381 – Náklady příštích období a na stranu dal účet 325 – Ostatní dluhy, DPH případně na účet 343 – Daň z přidané hodnoty se souvztažným zápisem na účet 325 – Ostatní dluhy. Úhrada tohoto závazku se provede zápisem na účtu 325, na straně má dátí, oproti účtu 211 - Pokladna nebo 221 – Účty peněžních prostředků, podle toho, z čeho závazek platí. Na konci kalendářního roku si uplatní do nákladů poměrnou část, která časově souvisí s daným obdobím. Tuto část předepíše na účet 518 – Ostatní služby na stranu má dátí, se souvztažným zápisem na stranu dal účtu 381 – Náklady příštích období.

V případě, že podnikatel není plátcem DPH, nebude účtovat na účtu 343 – Daň z přidané hodnoty, ale celou částku splátky připíše na účet 381 – Náklady příštích období.

Příklad:

Podnikatel podniká na základě živnostenského oprávnění. Je plátcem DPH. Pořídil si automobil na finanční leasing. Měsíční splátky jsou ve výši 15 000 Kč bez DPH, DPH 21 % činí 3 150 Kč. Celkem bude platit 60 splátek. Dne 1.4.2014 uzavřel smlouvu a ve stejný den zařadil automobil do svého majetku. Datum ukončení smlouvy je stanoveno na 31.3.2019. Pro zjednodušení není sjednána akontace.

Tab. 2.13 - Účtování u podnikatele vedoucího účetnictví, plátce DPH

	Doklad	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	SK	Leasingová splátka	15 000	381	325
		DPH 21%	3 150	343	325
2.	VBÚ/VPD	Zaplacena leasingová splátka	18 150	325	221(211)
3.	VÚD/ID	Daňově uznatelné náklady	135 000	518	381

Zdroj: Vlastní zpracování

Kdyby podnikatel nebyl plátcem DPH, provedl by účtování takto:

Tab. 2.14 - Účtování u podnikatele vedoucího účetnictví, neplátce DPH

	Doklad	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	SK	Leasingová splátka	15 000	381	325
		DPH 21%	3 150	381	325
2.	VBÚ/VPD	Zaplacena leasingová splátka	18 150	325	221(211)
3.	VÚD/ID	Daňově uznatelné náklady	163 350	518	381

Zdroj: Vlastní zpracování

Postup při dodatečném zjištění daňové uznatelnosti nájemného

Jestliže podnikatel zjistí, že nesplnil podmínky pro daňovou uznatelnost nájemného, pravděpodobně jsou údaje v jeho daňových přiznáních za několik posledních let chybné. Zejména nájemce se vystavuje riziku, že tuto chybu odhalí

případná finanční kontrola. Z tohoto důvodu je nutné negativní dopady co nejdříve minimalizovat.¹⁴

U fyzických osob je tato problematika řešena v §5 odst. 6 v Zákoně o daních z příjmů. Dle tohoto ustanovení je fyzická osoba povinna snížit výdaje (náklady) nebo zvýšit příjmy (výnosy) ve zdaňovacím období, ve kterém chybu zjistila.

Akontace

Akontace je pojmem v praxi zcela běžným, ale také velmi rizikovým. V praxi je možnost se setkat s těmito formami

- první zvýšená splátka nájemného (nultá splátka, mimořádná leasingová splátka),
- záloha na splátky nájemného, nebo
- záloha na kupní cenu.

V leasingové smlouvě musí být tedy jasně uvedeno, co se termínem akontace myslí.

Akontace jako první zvýšená splátka nájemného

V případě, že se jedná o první zvýšenou splátku, musí nájemce tyto splátky časově rozlišovat prostřednictvím účtu 381 – Náklady příštích období, případně u pronajímatele přes účet 384 – Výnosy příštích období. Daňově uznatelným nákladem (výdajem) je pak poměrná část celkového nájemného týkajícího se daného zdaňovacího období.¹⁴

2.4.3 Evidence akontace u podnikatele, který vede daňovou evidenci

Podnikatel, který časově rozlišuje akontaci, postupuje obdobně jako při časovém rozlišování nájemného. Jelikož se musí časově rozlišovat i nájemné, je výhodné počítat zároveň s akontací tak i s nájemným. Zaplacenou akontaci eviduje v peněžním deníku jako nedaňový výdaj s odpočtem DPH, poté ke konci

¹⁴ VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi – praktický průvodce*. 5. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 120 s. ISBN 978-80-247-4081-2

zdaňovacího období poměrnou část akontace, která časově souvisí s daným obdobím, zapíše jako nepeněžní operace snižující základ daně.

Výpočet poměrné části připadající do výdajů snižujících základ daně

$$\frac{\text{Celkové zaplacené výdaje bez DPH}}{\text{počet měsíců trvání leasingu bez akontace}} \cdot \text{počet měsíců připadajících na období}$$

Příklad:

Smlouva o finančním leasingu je stanovena na 60 měsíců. Ke dni podpisu smlouvy (tj. 1.4.2014) je zaplacen první zvýšená splátka nájemného ve výši 20 000 Kč bez DPH, DPH 21 % činí 4 200 Kč. Smlouva je uzavřena od 1.4.2014 do 31.3.2019. Bude zaplaceno 60 měsíčních splátek po 15 000 Kč bez DPH, DPH 21 % 3 150 Kč.

Tab. 2.15 - Rozpis zaplacených výdajů dle splátkového kalendáře

Rok	Počet splátek vč. akontace	Částka v Kč	DPH
2014	10	155 000	32 550
2015	12	180 000	37 800
2016	12	180 000	37 800
2017	12	180 000	37 800
2018	12	180 000	37 800
2019	3	45 000	9 450

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkový počet splátek včetně akontace: 61

Celkové výdaje bez DPH: 920 000 Kč

DPH celkem: 193 200 Kč

Celkové výdaje: 1 113 200 Kč

Tab. 2.16 - Rozpis nákladů daňově uznatelných, uplatněných v daňové evidenci

Rok	Počet měsíců	Částka v Kč
2014	9	138 000
2015	12	184 000
2016	12	184 000
2017	12	184 000
2018	12	184 000
2019	3	46 000

Zdroj: Vlastní zpracování

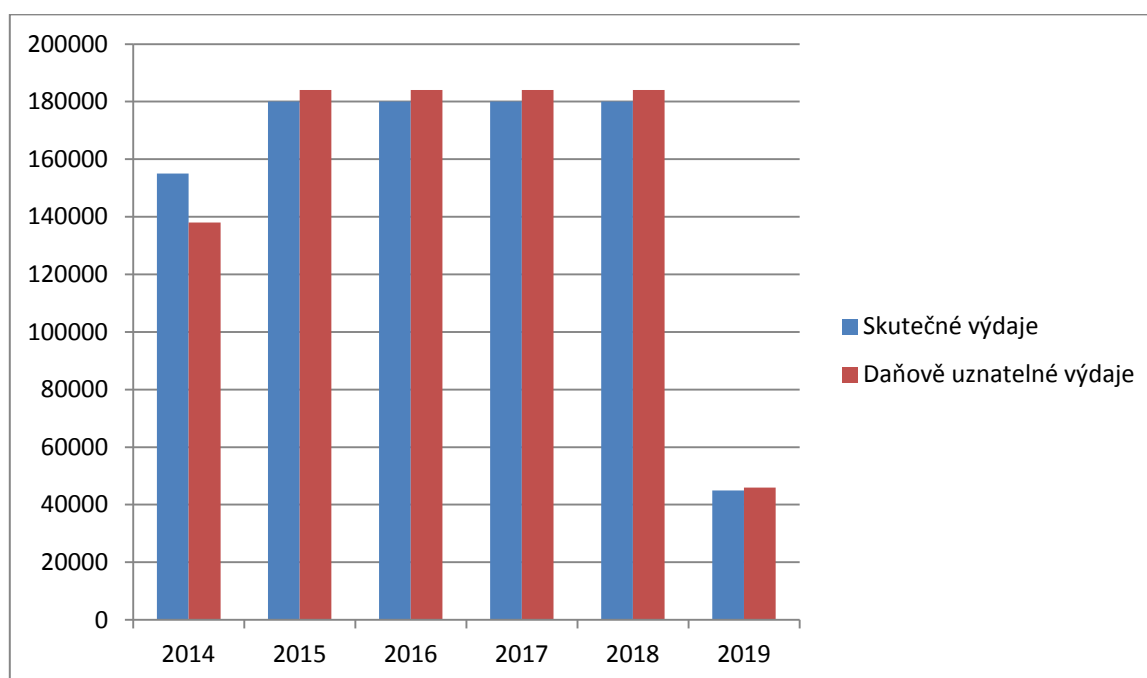
Celkový počet měsíců: 60

Celková částka uplatněná jako snížení základu daně: 920 000 Kč

Výpočet částky pro rok 2014:

$$\frac{920000}{60} \cdot 9 = 138\,000 \text{ Kč}$$

Graf 2.1 - Srovnání skutečných výdajů s daňově uznatelnými náklady

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu je vidět, že i když je počet pravidelných měsíčních splátek (60) stejný jako počet měsíců trvání leasingu (60), jako tomu bylo u případu výše popsáném, díky akontaci se skutečné výdaje nerovnají nákladům daňově uznatelným. V prvním roce jsou skutečné výdaje vyšší, než kolik si může podnikatel uplatnit jako náklady daňově uznatelné, ve zbývajících letech se však situace obrací a daňově uznatelné výdaje jsou vyšší, než kolik ve skutečnosti podnikatel zaplatil. Nebere se zde v úvahu daň z přidané hodnoty, protože jestliže je podnikatel plátcem DPH, uplatní si zaplacenou DPH na vstupu jako nárok na odpočet.

Jestliže podnikatel není plátce DPH, postupuje zase obdobně jako podnikatel, který je plátce, s tím rozdílem, že si neuplatňuje DPH na vstupu, ale celou částku včetně DPH započítává do výpočtu časového rozlišení.

2.4.4 Účtování u podnikatele, který vede účetnictví

Podnikatel, který vede účetnictví, vypočítává částky stejně, jako tomu je u daňové evidence, rozdíl je pouze v účtování. Pokud se v účetnictví akontace časově rozlišuje, účtuje se stejně jako u pravidelných splátek a to předpis závazku na stranu má dáti účtu 381 – Náklady příštích období se souvztažným zápisem na účet 325 – Ostatní závazky. Úhrada bankovním účtem nebo pokladnou přes účty 221 – Účty peněžních prostředků nebo 211 – Pokladna. Plátce DPH si odečte DPH na vstupu přes účet 343 – Daň z přidané hodnoty.

Akontace jako záloha na splátky nájemného

V tomto případě se zálohy postupně zúčtovávají do jednotlivých řádných splátek nájemného. Na počátku leasingu obvykle dojde k jednorázové úhradě zálohy na splátky nájemného na základě zálohové faktury od pronajímatele. Pronajímatel bude poté zasílat nájemci pravidelně faktury na úhradu nájemného. Na každé faktuře bude vyčíslena splátka nájemného a odečtena poměrná část zálohy na nájemné.

Výpočet poměrné části zálohy na nájemné

$\frac{\text{Výše zálohy na splátky nájemného}}{\text{Počet pravidelných splátek nájemného}}$

2.4.5 Evidence u podnikatele, který vede daňovou evidenci

Podnikatel, který vede daňovou evidenci, zaeviduje přijatou zálohovou fakturu do knihy dluhů a úhradu do peněžního deníku jako nedaňový výdaj. V případě, že je plátce DPH s odpočtem DPH po obdržení daňového dokladu od dodavatele. Jednotlivé faktury od pronajímatele bude taktéž účtovat do knihy dluhů, ale částka

bude snížena o poměrnou část zálohy na nájemné. Úhradu faktury bude evidovat v peněžním deníku také jako nedaňový výdaj, popř. s odpočtem DPH.

2.4.6 Účtování u podnikatele, který vede účetnictví

Princip zůstává zachován jako u daňové evidence s rozdílným účtováním.

Tab. 2.17 - Účtování záloh (neplátce DPH)

	Doklad	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	VBÚ/VPD	Záloha na splátky nájemného	60 000	314	221(211)
2.	FAP	Splátka na nájemné	10 000	518	321
		Zúčtování zálohy	1 000	321	314
3.	VBÚ/VPD	Úhrada splátek na nájemné	9 000	321	221(211)

Zdroj: Vlastní zpracování

Výhody a nevýhody pořizování automobilu na leasing

Mezi výhody je možno zařadit

- skutečnost, že podnikatel nemusí mít k dispozici dostatek finančních prostředků, jako tomu je u pořízení za hotové,
- dále pak mnohdy snazší získání leasingu než úvěru na stejný majetek.

K nevýhodám je nutno uvést

- nespornou administrativní náročnost, požadavek na znalost složitých předpisů souvisejících s leasingem,
- skutečnost, že daňově uznatelný výdaj se může stát neuznatelným i zpětně, podnikatel si musí své účetnictví nebo daňovou evidenci neustále hlídat a kontrolovat platnost,
- že u finančního leasingu není automobil v majetku podnikatele, ale ručí za většinu rizik.

2.5 Vklad podnikatele z osobního používání do obchodního majetku

Podnikatel může osobní automobil pořídit také tak, že jej vloží do podnikání z osobního užívání. Podnikatel tedy automobil už vlastnil jako soukromá osoba a teď jej vloží do obchodního majetku.

Pokud podnikatel vkládající automobil do majetku vede účetnictví, interním dokladem (vnitřním účetním dokladem) zaúčtuje přírůstek dlouhodobého hmotného majetku odpisovaného na účtu skupiny 02 se souvztažným zápisem na účet skupiny 49 – Individuální podnikatel a запиše automobil na inventární kartu dlouhodobého majetku. Poté uplatní jak účetní tak daňové odpisy.

Tab. 2.18 – Účtování převodu automobilu

	Doklad	Účetní případ	Částka v Kč	MD	D
1.	VÚD/ID	Převod automobilu z osobního užívání do podnikání	200 000	022	491

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě, že podnikatel vede daňovou evidenci, запиše vkládaný automobil pouze na inventární kartu hmotného majetku a na konci roku uplatní daňové odpisy v uzávěrkové úpravě.

Ceny pro vklady

Dle Zákona o daních z příjmů § 29 se vstupní cenou hmotného majetku rozumí pořizovací cena, je-li majetek pořízen úplatně. U movitého majetku, který poplatník pořídil úplatně v době delší než 1 rok před vložením do obchodního majetku, je vstupní cenou reprodukční pořizovací cena stanovená podle Zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku).

Výhody a nevýhody vložení automobilu z osobního užívání do podnikání

Výhody:

- Podnikatel nemusí kupovat další osobní automobil a šetří tak své finanční prostředky,
- jednoduchost, malá administrativní náročnost.

Nevýhody:

- Nutnost v některých případech pořizovat znalecký posudek pro reprodukční pořizovací cenu.

2.6 Použití soukromého vozidla pro podnikatelské účely

Podnikatel, který vlastní vozidlo jako soukromá osoba, jej nemusí vkládat do obchodního majetku. Toto vozidlo ve svém účetnictví nebo daňové evidenci nebude zapisovat na inventární kartu dlouhodobého majetku (resp. hmotného majetku). Více o této problematice viz kapitola 3.1, automobil nezařazený v obchodním majetku.

Výhody a nevýhody použití soukromého vozidla pro podnikatelské účely

Výhody:

- Podnikatel nemusí kupovat další osobní automobil a šetří tak své finanční prostředky,
- jednoduchost, malá administrativní náročnost,
- možnost uplatnění nákladů na pohonné hmoty, aniž by musel být automobil v obchodním majetku podnikatele, jak je uvedeno v kapitole 3.1, automobil nezařazený v obchodním majetku.

Nevýhody:

- Nemožnost využití odpisů jako daňově uznatelných nákladů (výdajů) a tím i snížení základu daně z příjmů,
- nutnost splnění podmínek pro uplatnění nákladů na pohonné hmoty, viz kapitola 3.1.

2.7 Pořízení osobního automobilu darem

Může se stát, že podnikatel osobní automobil dostane darem. Může to být např. dar od rodičů. Dar není od roku 2014 upraven zákonem o dani darovacích. Dar je nově převeden pod § 10, ostatní příjmy, zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

- Od daně z příjmů za darování jsou osvobozeny mimo jiné bezúplatné příjmy
- od příbuzného v linii přímé a v linii vedlejší (sourozenec, strýc, teta, synovec, neteř, manžel, manželka, dítě, dítě manžela, rodiče manžela nebo manžel rodičů,
 - od osoby, se kterou poplatník žil nejméně po dobu jednoho roku před získáním bezúplatného příjmu ve společně hospodařící domácnosti,
 - nabyté příležitostně, pokud jejich hodnota nedosahuje 15 000 Kč.¹⁵

V případě darování osobního automobilu podnikatel tedy musí zhodnotit, zda tento bezúplatný příjem nebude podléhat dani z příjmů fyzických osob a za zdaňovací období je v daňovém přiznání přiznat a zdanit.

Tab. 2.19 - Zaúčtování v účetnictví podnikatele

	Doklad	Účetní případ	Částka v Kč	MD	D
1.	VÚD/ID	Pořízení automobilu darováním	200 000	022	491

Zdroj: Vlastní zpracování

Výhody a nevýhody pořízení automobilu darem

Výhody:

- Podnikatel nemusí kupovat další osobní automobil a šetří tak své finanční prostředky,
- jednoduchost, malá administrativní náročnost,
- možnost uplatnění nákladů na pohonné hmoty, aniž by musel být automobil v obchodním majetku podnikatele, viz kapitola 3.1, automobil nezařazený v obchodním majetku,
- v případě splnění podmínek pro osvobození od daně z příjmů poplatník ušetří peněžní prostředky.

¹⁵ §10 odst. 3, písm. d), zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Nevýhody:

- Nemožnost využití odpisů jako daňově uznatelných nákladů (výdajů) a tím i snížení základu daně z příjmů,
- v případě nesplnění podmínek pro osvobození od daně z příjmů poplatník musí daň zaplatit.

2.8 Pořízení automobilu z dotace

Z účetního hlediska rozlišujeme dotace ze státního rozpočtu a ostatní dotace. Dle Českých účetních standardů pro podnikatele se použití dotace poskytnuté na pořízení dlouhodobého hmotného majetku a technického zhodnocení účtuje na vrub příslušného účtu účtové skupiny 34 - Zúčtování daní a dotací se souvztažným zápisem ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 04 - Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a pořizovaný dlouhodobý finanční majetek; příjem dotace poskytnuté na pořízení dlouhodobého hmotného majetku a technického zhodnocení se účtuje ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 34 - Zúčtování daní a dotací souvztažně s příslušným účtem účtové skupiny 22 – Účty peněžních prostředků. Toto lze jednoduše převést na daňovou evidenci. V případě 100 % dotace zachytíme majetek na podrozvahové účty skupiny 75 a evidenční účty.

Dle zákona o daních z příjmů je od daně z příjmů fyzických osob osvobozena dotace ze státního rozpočtu, z rozpočtu obce, kraje, státního fondu atd. na pořízení hmotného majetku, na jeho technické zhodnocení nebo na odstranění následků živelní pohromy, s výjimkou dotace a příspěvku, které jsou účtovány do příjmů nebo výnosů podle zákona upravujícího účetnictví.

Tab. 2.20 - Účtování u podnikatele, který vede účetnictví a není plátce DPH

	Doklad	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	FAP	Pořízení automobilu	300 000	042	321
2.	VÚD/ID	Nezpochybnitelný nárok na dotaci	150 000	378	346
3.	VÚD/ID	Snížení pořizovací ceny o dotaci	150 000	346	042
4.	VBÚ/PPD	Příjem dotace	150 000	221(211)	378

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 2.21 - Evidence u podnikatele, který vede daňovou evidenci a není plátce DPH

	Doklad	Text	Částka v Kč	Předkontace
1.	FAP	Nákup osobního automobilu	300 000	Nákup dlouhodobého majetku, do knihy dluhů
2.	VÚD/ID	Nezpochybnitelný nárok na dotaci	150 000	Do knihy pohledávek jako ostatní příjem nedaňový
3.	VÚD/ID	Snížení pořizovací ceny o dotaci	150 000	Snížení pořizovací ceny dlouhodobého majetku o dotaci
4.	VBÚ/PPD	Příjem dotace	150 000	Nedaňový příjem do peněžního deníku

Zdroj: Vlastní zpracování

Plátcí DPH jsou dotace poskytovány v ceně bez DPH.

Výhody a nevýhody pořízení automobilu dotací

Výhody:

- Podnikatel získá alespoň část peněžních prostředků za nákup automobilu zpět,
- příjem dotace je mimo výjimky osvobozen od daně z příjmů, takže poplatník za něj daň neplatí.

Nevýhody:

- Nutnost čekat na nezpochybnitelný nárok na dotaci,
- může se stát, že dotace nebude poskytnuta, ale podnikatel již za automobil zaplatil.

2.9 Nákup doplňků

Osobní automobil s sebou často nese různé další výdaje. Podnikatel, který vede účetnictví a automobil má zařazený do obchodního majetku, může zaúčtovat nákup doplňků přímo do nákladů, např. na účet 501 – Spotřeba materiálu, pokud jejich hodnota v úhrnu za zdaňovací období nepřesahuje částku 40 000 Kč, jestliže se jedná o technické zhodnocení.

Podnikatel, který vede daňovou evidenci a taktéž má automobil zařazený do obchodního majetku, tyto výdaje zapíše do peněžního deníku, případně do knihy dluhů jako daňově uznatelný výdaj.

Tyto výdaje, pokud splňují definici technického zhodnocení, v úhrnu vyšší než 40 000 Kč musí podnikatel zaevidovat jako technické zhodnocení. Více o technickém zhodnocení viz kapitola 3.2 automobil zařazený v obchodním majetku.

2.10 Přihlášení, pojištění

Dle §6 Zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích je každý, kdo hodlá provozovat na území České republiky silniční motorové vozidlo, povinen tato vozidla přihlásit k registraci na předepsaném tiskopisu u příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

Dále se dle stejného zákona rozumí evidence silničních motorových vozidel registr silničních vozidel. Tento seznam vedou obce s rozšířenou působností. Ministerstvo vede centrální registr silniční vozidel, který obsahuje údaje předávané obecními úřady. Obecní úřad při registraci mimo jiné přidělí registrační značku vozidlu.

Dle Zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla) může na dálnici, silnici, místní komunikaci a účelové komunikaci, s výjimkou účelové komunikace, která není veřejně přístupná, provozovat vozidlo pouze ten, jehož odpovědnost za škodu způsobenou provozem tohoto vozidla je pojištěna podle tohoto zákona.

Pojištění odpovědnosti vzniká na základě pojistné smlouvy uzavřené mezi pojistníkem a pojistitelem. Bezprostředně po uzavření smlouvy vydá pojistitel pojistníkovi zelenou kartu.

3 Osobní automobil v účetnictví v průběhu roku

3.1 Automobil nezařazený v obchodním majetku

Podnikatel, fyzická osoba, nemusí vždy zařazovat svůj majetek do svého účetnictví nebo daňové evidence. Může ke své činnosti využívat i svůj soukromý majetek, jak je uvedeno v kapitole 2.6. Majetek tedy není zaveden na inventárních kartách dlouhodobého majetku viz příloha č. 2, resp. kartách hmotného majetku v daňové evidenci.

Podnikatel může mít v průběhu roku různé výdaje spojené s užíváním automobilu. Pravděpodobně nejdůležitější pro podnikatele je, jaké výdaje (náklady) si může uplatnit do výdajů (nákladů) daňově uznatelných a snížit si základ daně pro výpočet daně z příjmů fyzických osob.

3.1.1 Výdaje na pohonné hmoty

První problematikou, kterou řeší, jsou výdaje na pohonné hmoty.

Výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů se rozumí mimo jiné výdaje (náklady) na pracovní cesty, včetně výdajů (nákladů) na pracovní cestu spolupracujících osob.

Výdaje (náklady) na dopravu vlastním silničním motorovým vozidlem nezahrnutým do obchodního majetku poplatníka daně z příjmů fyzických osob jsou daňově uznatelné ve výši sazby základní náhrady a to maximálně do výše sazby základní náhrady vymezené pro zaměstnance a náhrady výdajů za spotřebované pohonné hmoty.

Náklady na dopravu vlastním silničním motorovým vozidlem, které není zahrnuto v obchodním majetku poplatníka, ale v obchodním majetku poplatníka zahrnuto bylo, nebo bylo u poplatníka předmětem finančního leasingu a úplaty u

finančního leasingu uplatnil (uplatňuje) jako výdaj na dosažení, zajištění a udržení příjmů a u silničního motorového vozidla užívaného na základě smlouvy o výpůjčce¹⁶ nebo smlouvy o výprose¹⁷ ve výši náhrady výdajů za spotřebované pohonné hmoty.

Pro stanovení výdajů za spotřebované pohonné hmoty lze použít ceny stanovené zvláštním právním předpisem vydaným pro účely poskytování cestovních náhrad zaměstnancům v pracovním poměru, který je účinný v době konání cesty. Použije-li poplatník ceny vyšší, je povinen doložit doklady o jejich nákupu.¹⁸

Nebo lze uplatnit výdaj (náklad) jako náklad daňově uznatelný paušální výdaje na dopravu silničním motorovým vozidlem, pokud nebyl uplatněn výdaj na dopravu podle sazby základní náhrady a náhrady výdajů za spotřebované pohonné hmoty, ve výši 5 000 Kč za jedno silniční motorové vozidlo za každý celý kalendářní měsíc zdaňovacího období nebo období, za které se podává daňové přiznání k dani, ve kterém poplatník využíval příslušné silniční motorové vozidlo k dosažení, zajištění nebo udržení zdanitelných příjmů a současně toto vozidlo nepřenechal ani po část příslušného kalendářního měsíce k užívání jiné osobě.

Za přenechání silničního motorového vozidla k užívání jiné osobě se nepovažuje uskutečnění pracovní cesty silničním motorovým vozidlem spolupracující osobou nebo zaměstnancem, který silniční motorové vozidlo nevyužívá i pro soukromé účely.

Používá-li poplatník některé silniční motorové vozidlo, u něhož uplatňuje paušální výdaj na dopravu, pouze z části k dosažení, zajištění a udržení zdanitelného příjmu, lze na takové silniční motorové vozidlo uplatnit pouze část paušálního výdaje na dopravu ve výši 80 % z částky 5 000 Kč (tzv. krácený paušální výdaj na dopravu). Pokud poplatník u některého vozidla uplatní krácený paušální výdaj na dopravu, potom pro účely zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů platí, že ostatní vozidla, u nichž poplatník uplatňuje paušální výdaje na dopravu, užívá

¹⁶ Dle §2193 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník smlouvou o výpůjčce půjčitel přenechává vypůjčiteli nezuživatelnou věc a zavazuje se mu umožnit její bezplatné dočasné užívání.

¹⁷ V §2189 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník je stanoveno, že přenechá-li půjčitel někomu bezplatně věc k užívání, aniž se ujedná doba, po kterou se má věc užívat, ani účel, ke kterému se má věc užívat, vzniká výprosa.

¹⁸ §24 odst. 2 písm. k) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů

výlučně k dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. To znamená, že pokud poplatník uplatňuje u 1 automobilu krácený paušální výdaj, u dalších dvou si může uplatnit plný paušální výdaj.

Paušální výdaj na dopravu je možno uplatnit nejvýše na 3 vlastní silniční motorová vozidla zahrnutá nebo nezahrnutá v obchodním majetku nebo v nájmu za zdaňovací období nebo období, za které se podává daňové přiznání.

V průběhu zdaňovacího období nelze měnit způsob uplatnění paušálního výdaje na dopravu na způsob uplatnění podle sazby základní náhrady a náhrady výdajů za spotřebované pohonné hmoty a naopak.

V měsíci pořízení nebo vyřazení silničního motorového vozidla lze uplatnit poměrnou část paušálního výdaje.

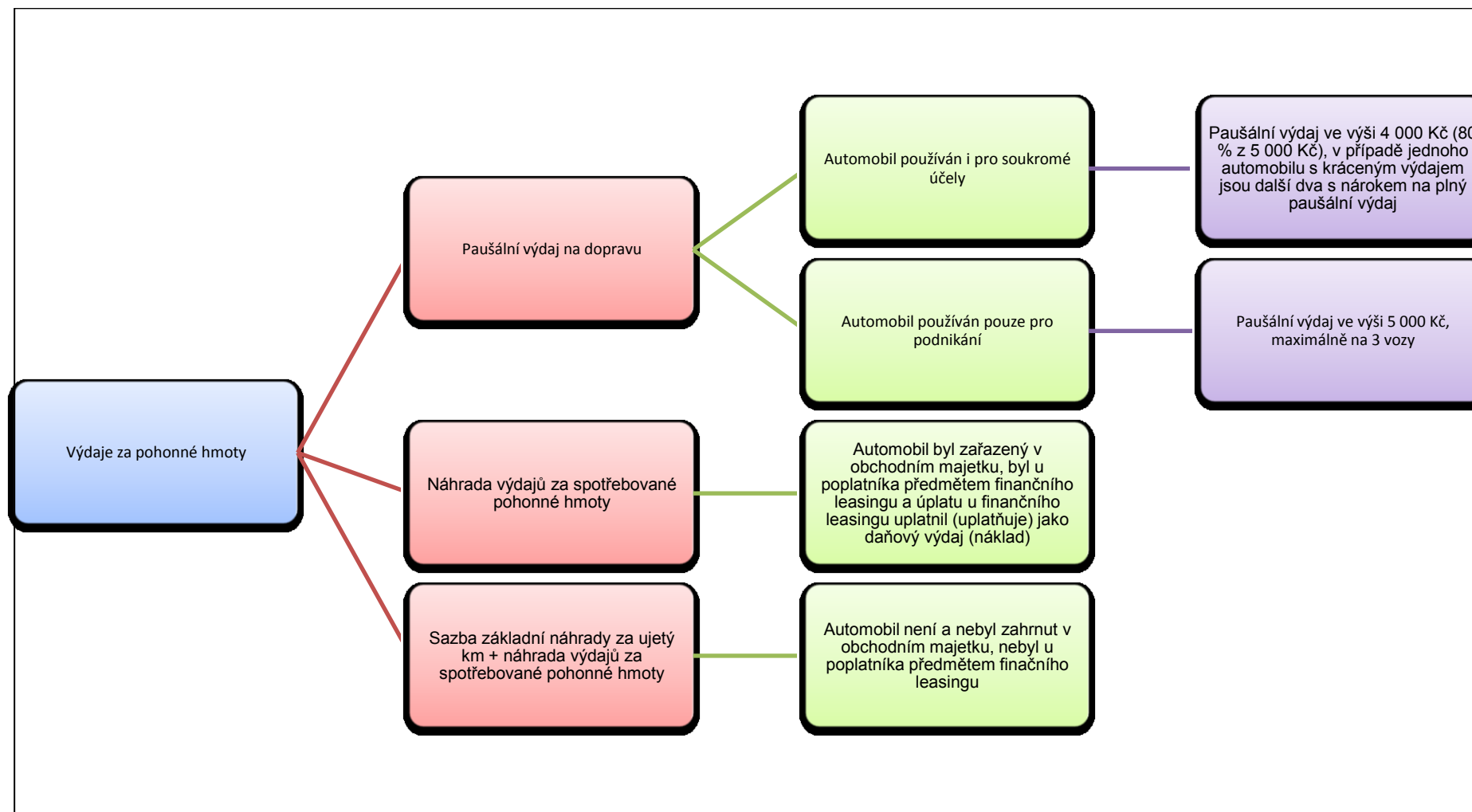
Využívá-li k dosažení, zajištění a udržení příjmů silniční motorové vozidlo, které je ve společném jmění manželů nebo ve spoluvlastnictví více poplatníků, mohou si v úhrnu uplatnit paušální výdaj nejvýše 5 000 Kč.¹⁹

Paušální výdaj na vozidla se uplatňuje až v daňovém přiznání k dani z příjmu.

Pokud si chce podnikatel, který je plátcem DPH uplatnit při paušálním výdaji na dopravu také odpočet DPH z dokladů o nákupu pohonných hmot, je nutno vést knihu jízd a mít daňové doklady z čerpacích stanic.

¹⁹ §24 odst. 2 písm. zt) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Schéma 3.1 - Schéma uplatňování výdajů na pohonné hmoty u automobilu nezařazeného v obchodním majetku

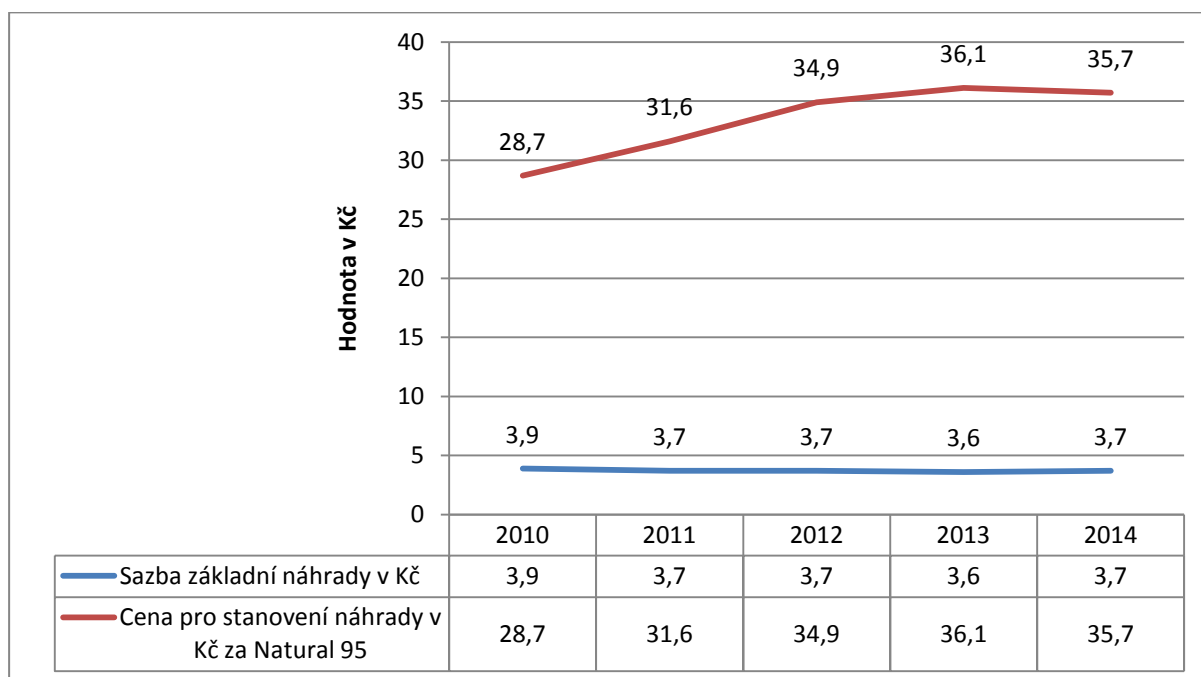

Zdroj: Vlastní zpracování

U automobilu, u kterého se uplatňuje sazba základní náhrady a náhrada výdajů za spotřebované pohonné hmoty je nutno vést knihu jízd. Sazba základní náhrady pro rok 2014 je uvedena ve vyhlášce č. 425/2013 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad. Pro rok 2014 je sazba základní náhrady za 1 km jízdy u silničních motorových vozidel 3,70 Kč.

Ceny pro stanovení náhrady výdajů za pohonné hmoty jsou uvedeny taktéž ve výše uvedené vyhlášce. Pro rok 2014 činí 35,70 Kč u benzínu automobilového 95 oktanů, 37,90 Kč u benzínu automobilového 98 oktanů a 36,00 Kč u motorové nafty. Jak je uvedeno výše, pokud chce poplatník uplatnit ceny vyšší, musí je doložit doklady z čerpacích stanic.

Graf 3.1 - Vývoj sazeb základní náhrady a cen pro náhrady za roky 2010-2014

Zdroj: Vlastní zpracování

Příklad

Podnikatel jel svým osobním automobilem nezařazeným do obchodního majetku z Ostravy do Prahy. Dle knihy jízd ujel z Ostravy do Prahy 376 km.

Automobil jezdí na Natural 95. Podnikatel na cestě natankoval u čerpací stanice, kde cena za 1l Natural 95 činila 36,70 Kč. Průměrná spotřeba dle TP je 7 l na 100 km.

Sazba základní náhrady činí 3,70 Kč za 1 km jízdy.

Cena pro stanovení náhrady výdajů za pohonné hmoty činí 35,70 Kč.

Vzorec pro výpočet náhrady za 1 km při sazbě 35,70 Kč dle vyhlášky

$$3,70 \text{ Kč} + \left(\frac{\text{průměrná spotřeba dle TP}}{100} \cdot 35,70 \right) = 6,20 \text{ Kč}$$

Výpočet náhrady za 376 km

$$6,20 \cdot 376 = 2331 \text{ Kč}$$

Vzorec pro výpočet náhrady za 1 km při ceně 36,70 Kč dle dokladu z čerpací stanice

$$3,70 \text{ Kč} + \left(\frac{\text{průměrná spotřeba dle TP}}{100} \cdot 36,70 \right) = 6,30 \text{ Kč}$$

Výpočet náhrady za 376 km

$$6,30 \cdot 376 = 2369 \text{ Kč}$$

$$2369 - 2331 = 38 \text{ Kč}$$

Podnikateli se vyplátí, když si uplatní výdaje na pohonné hmoty ve výši 2 369 Kč.

Co se týče odpisování, osobní automobil nezařazený v obchodním majetku podnikatele podnikatel neodepisuje.

3.1.2 Silniční daň

Předmět daně

Dle zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční jsou předmětem daně silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná v České republice, provozovaná v České republice a používaná poplatníkem daně z příjmů právnických

osob (s výjimkami), nebo poplatníkem daně z příjmů fyzických osob v souvislosti s podnikatelskou činností. Silniční daň podnikatel platí i za vozidla nezařazená do obchodního majetku, pokud jsou používána v souvislosti s podnikáním.

Osvobození od daně

Od daně silniční jsou osvobozena mimo jiné vozidla pro dopravu osob nebo nákladů s největší povolenou hmotností méně než 12 tun, která

- mají elektrický pohon,
- mají hybridní pohon,
- používají jako palivo LPG (zkapalněný ropný plyn) nebo CNG (stlačený zemní plyn), nebo
- jsou vybavena motorem určeným jeho výrobcem ke spalování E85 (automobilového benzinu a etanolu).

Poplatníci daně

Poplatníkem daně je provozovatel vozidla, který je zapsán v technickém průkazu vozidla nebo také zaměstnavatel, pokud vyplácí cestovní náhrady svému zaměstnanci za použití osobního automobilu, pokud daňová povinnost nevznikla už provozovateli vozidla.

Základ daně

Základem daně je zdvihový objem motoru v cm³ s výjimkou osobních automobilů na elektrický pohon.

Sazby daně

Sazby daně jsou uvedeny v §6 zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční v aktuálním znění. Tato sazba daně se zjišťuje podle zdvihového objemu motoru, který je uveden v technickém průkazu vozidla a zjišťuje se za každé jednotlivé vozidlo.

Tab. 3.1 – Roční sazby daně pro osobní automobily, s výjimkou osobních automobilů na elektrický pohon, při daných zdvihových objemech motoru, pro rok 2014 dle §6 zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční

Zdvihový objem motoru od (v cm ³)	Zdvihový objem motoru do (v cm ³)	Roční sazba daně (V Kč)
	800	1 200
800	1 250	1 800
1 250	1 500	2 400
1 500	2 000	3 000
2 000	3 000	3 600
3 000		4 200

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě, že zaměstnavatel vyplácí cestovní náhrady svému zaměstnanci, může použít buď sazby daně podle zdvihového objemu motoru, nebo sazbu daně 25 Kč za každý den použití osobního automobilu a to podle toho, co je pro poplatníka daně výhodnější.

Poplatník může snížit svou sazbu daně o 48 % po dobu následujících 36 kalendářních měsíců od data první registrace vozidla, o 40 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců a o 25 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců.

Vznik daňové povinnosti

U vozidel vzniká daňová povinnost počínaje kalendářním měsícem, v němž byly splněny rozhodné skutečnosti (je registrován v ČR, provozován v ČR a užíván poplatníkem daně z příjmů PO nebo FO k podnikání). Daňová povinnost zaniká v kalendářním měsíci, v němž pominuly rozhodné skutečnosti.

Dojde-li v průběhu zdaňovacího období ke změně poplatníka, zaniká daňová povinnost původnímu poplatníkovi uplynutím kalendářního měsíce, který předchází před kalendářním měsícem vzniku daňové povinnosti novému poplatníkovi.

U vozidel, u nichž v průběhu zdaňovacího období vznikne nebo zanikne daňová povinnost nebo vznikne či zanikne nárok na osvobození od daně, činí daň poměrnou výši daňové sazby odpovídající součinu 1/12 roční daňové sazby a počtu

kalendářních měsíců (počínaje počátkem zdaňovacího období nebo kalendářního měsíce, v němž vznikla daňová povinnost do konce zdaňovacího období nebo do konce kalendářního měsíce, v němž zanikla daňová povinnost).

Zálohy

Poplatník platí na daň silniční zálohy. Zálohy jsou splatné do 15. dubna, 15. července, 15. října a 15. prosince.

Zálohy na daň se vypočítají ve výši jedné dvanáctiny roční sazby daně za každý kalendářní měsíc, ve kterém u vozidla trvala, vznikla či zanikla daňová povinnost. V případě uplatnění 25 Kč na den se postupuje obdobně, ale postup při placení záloh nelze u téhož automobilu v průběhu zdaňovacího období měnit.

Rozhodná období

Rozhodná období v případě silniční daně znamenají období, za které se platí zálohy. Rozhodným obdobím je kalendářní čtvrtletí bezprostředně předcházející kalendářnímu měsíci, na který připadl termín splatnosti zálohy. U zálohy splatné 15. prosince jsou rozhodným obdobím měsíce říjen a listopad.

3.2 - Rozhodná období a splatnost záloh

Rozhodná období	Splatnost záloh
Leden, únor, březen	Do 15. dubna
Duben, květen, červen	Do 15. července
Červenec, srpen, září	Do 15. října
Říjen, listopad	Do 15. prosince

Zdroj: Vlastní zpracování

Daňové přiznání

Daňové přiznání se podává do 31. ledna následujícího kalendářního roku po uplynutí zdaňovacího období. Lhůtu nelze prodloužit, ani pokud daňové přiznání zpracovává daňový poradce nebo u podnikatele, jehož úpadek nebo hrozící úpadek se řeší v insolvenčním řízení.

Poplatník je povinen si daň sám v daňovém přiznání vypočítat a zaplatit správci daně. Poplatník může měnit způsob výpočtu daně (v případě, že se rozhoduje mezi roční sazbou a 25 Kč za den), ale nesmí tyto dvě možnosti zkombinovat ve výpočtu konečné daně.

Nový poplatník je povinen podat přihlášku k registraci k dani silniční ve lhůtě splatnosti nejbližší zálohy na daň.²⁰

Tab. 3.3 - Účtování silniční daně u podnikatele, který vede účetnictví

	Doklad	Text	MD	D
1.	VBÚ/VPD	Zaplacené zálohy	345AE	221(211)
2.	VÚD/ID	Daňová povinnost	531	345AE
3.	VÚD/ID	Zúčtování zálohy	345AE	345AE
4.	VBÚ/VPD	Úhrada doplatku daně	345AE	221(211)

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 3.4 - Evidence silniční daně u podnikatele, který vede daňovou evidenci

	Doklad	Text	Předkontace
1.	VÚD/ID	Předpis záloh na silniční daň	V knize dluhů jako výdaj snižující základ daně
2.	VBÚ/VPD	Zaplacení záloh a doplatku na daň silniční	V peněžním deníku jako výdaj snižující základ daně

Zdroj: Vlastní zpracování

Zaplacená silniční daň je výdaj (náklad) daňově uznatelný.

Příklad:

Podnikatel – fyzická osoba, používá svůj osobní automobil k podnikatelské činnosti. Osobní automobil má zdvihový objem motoru 1 300 cm³. Podnikatel automobil používal po celý rok 2014. V srpnu roku 2014 pohon vozidla nechal přepracovat na LPG. Podnikatel ještě nikdy neplatil silniční daň. Podnikatel nemůže uplatnit snížení sazby daně podle kalendářních měsíců od data první registrace vozidla.

²⁰ Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů

$$\text{Daňová povinnost} = \frac{2\,400}{12} \cdot 7 = 1\,400 \text{ Kč}$$

Jelikož vozidla, která používají jako palivo zkapalněný ropný plyn označovaný jako LPG jsou od daně osvobozena, poplatník daně musí daň odvést jen za měsíce, kdy vozidlo nemělo pohon na LPG, tzn. leden až červenec. Daň za celý kalendářní rok 2014 bude činit 1 400 Kč.

Podnikatel bude, ale během roku platit zálohy na daň.

Záloha za leden až březen, která je splatná do 15. dubna

$$\frac{2400}{12} \cdot 3 = 600 \text{ Kč}$$

Zároveň nejpozději k tomuto datu musí poplatník podat přihlášku k registraci k dani silniční, protože je novým poplatníkem.

Záloha za duben až červen, která je splatná do 15. července

$$\frac{2400}{12} \cdot 3 = 600 \text{ Kč}$$

Záloha za červenec až září, která je splatná do 15. října

$$\frac{2400}{12} \cdot 1 = 200 \text{ Kč}$$

Jelikož od srpna je již automobil osvobozen, podnikatel za něj neplatí zálohy na daň po zbytek roku 2014.

3.2 Automobil zařazený v obchodním majetku

Automobil zařazený v obchodním majetku podnikatele patří pod dlouhodobý hmotný majetek, má-li pořizovací cenu nebo jinou cenu pořízení dle Zákona o daních z příjmů větší než 40 000 Kč a doba použitelnosti je delší než 1 rok. Pokud automobil nesplňuje tyto podmínky, může se evidovat např. jako drobný majetek.

Automobil zařazený v obchodním majetku musí být veden na inventární kartě dlouhodobého majetku podnikatele. Zde bývá uveden

- název majetku (automobilu),
- datum pořízení,
- datum zařazení,
- datum vyřazení,
- způsob pořízení,
- pořizovací cena,
- související náklady s pořízením,
- technické zhodnocení,
- způsob odpisu,
- odpisová skupina,
- uplatněný odpis – účetní i daňový,
- zůstatková cena – účetní i daňová,
- plán účetních odpisů pro podnikatele vedoucí účetnictví,
- způsob využití a
- rozpis jednotlivých operací, které se s majetkem prováděly.

3.2.1 Výdaje na pohonné hmoty

Podnikatel si může uplatňovat výdaje na pohonné hmoty u automobilu zařazeného v obchodním majetku několika způsoby.

Jestliže automobil používá pouze pro podnikatelské účely, může si uplatňovat doklady o nákupu na benzínové stanici, nebo paušálem na dopravu, popsaném výše. U vozidel zařazených do obchodního majetku nebo vozidel v nájmu nelze používání paušálního výdaje kombinovat s uplatňováním výdajů na dopravu v prokázané výši. Daňově uznatelnými náklady také dle § 25 odst. 1 písm. x) zákona o daních z příjmů nejsou náklady na spotřebované pohonné hmoty a parkovné související s použitím vozidla na příslušné pracovní cestě náklady (výdaje) spojené s dlouhodobým pronájmem parkovacích míst, garážováním vozidla apod. lze uplatnit jako daňově uznatelný náklad (výdaj) v prokázané výši vynaložené v souvislosti s užíváním

silničního motorového vozidla, u kterého podnikatel uplatní paušální výdaj na dopravu.²¹

V případě, že si bude uplatňovat doklady o nákupech, musí vést knihu jízd. Na jednotlivých dokladech je uvedeno množství načerpané pohonné hmoty obvykle v litrech, cena za měrnou jednotku, DPH ve výši 21%, cena bez DPH a celkem. U pohonných hmot se platí také spotřební daň, přičemž DPH se počítá z ceny se spotřební daní.

Tab. 3.5 - Účtování u podnikatele vedoucí účetnictví, který je plátcem DPH

	Doklad	Účetní případ	Částka v Kč	MD	D
1.	VPD/VBÚ	Nákup pohonných hmot	1 500		211/221
		Cena bez DPH	1 239,67	501	
		DPH 21%	260,33	343	

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě, že podnikatel vede účetnictví a je plátcem DPH a automobil používá i pro soukromé účely, musí výdaje na pohonné hmoty krátit, a to jak náklad, který si uplatňuje jako daňový výdaj, tak odpočet DPH. Podle knihy jízd si pak určí poměrnou část, která připadá na pracovní jízdy a která připadá na soukromé.

Příklad:

Podnikatel dle knihy jízd zjistil, že poměr jízd na podnikatelské a soukromé účely je 50%. Dle dokladu z čerpací stanice načerpal pohonné hmoty za 1 580 Kč. Cena bez DPH činí 1 305,71 Kč, DPH ve výši 21% je v částce 274,29, celý doklad vč. odpočtu DPH uplatní do účetnictví.

Podnikatel vynásobí částku DPH poměrným koeficientem, v tomto případě 0,5. Částka DPH, kterou si nebude moci uplatnit, činí tedy zaokrouhleně 147,15 Kč. Částka, kterou si nemůže uplatnit v nákladech, se vypočte obdobně jako součin částky bez DPH a poměrového koeficientu, na tuto částku si vystaví doklad o použití.

²¹ HNÁTEK, Miloslav, ZÁMEK, David, *Daňové a nedaňové náklady 2014*, ESAP s.r.o., 2014. 228 s. ISBN 978-80-260-4890-9.

V případě, že podnikatel není plátcem DPH, DPH zahrnuje do nákladů na nákladové účty. Pokud používá pohonné hmoty i pro soukromé účely, uplatňují se daňové náklady jen v poměru využití pro účely ekonomické.

Podnikatel, který vede daňovou evidenci, postupuje obdobně, s tím rozdílem, že neúčtuje na účtech, ale v peněžním deníku popřípadě v jiných knihách. Výdaje na pohonné hmoty uplatní jako výdaj daňový. Pokud je plátcem DPH, do výdajů vstupuje cena bez DPH, DPH uplatňuje na vstupu. Podnikatel, který není plátcem počítá vždy s cenou včetně DPH, celou částku včetně DPH zahrnuje do výdajů. V případě krácení postupuje obdobně jako podnikatel, který vede účetnictví.

Je také možnost vystavit doklad o použití. Doklad o použití je daňový doklad vystavený např. v případě použití hmotného majetku pro účely nesouvisející s uskutečňováním ekonomických činností plátce. V dokladu o použití se namísto rozsahu a předmětu plnění uvede sdělení o účelu použití. Je to interní doklad.

3.2.2 Odepisování

Automobil, zařazený v obchodním majetku, který patří do dlouhodobého majetku lze odepisovat. Odpisy dělíme na daňové a účetní. Daňové odpisy jsou upraveny zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů a vyjadřují zákonem dané opotřebení majetku, účetní pak zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví a vyjadřují skutečné opotřebení majetku a předpokládanou dobu užívání majetku.

Daňové odepisování

Dle zákona o daních z příjmů lze odepisovat rovnoměrně a zrychleně. Daňové odpisy se počítají jako roční. Majetek se zařadí do příslušné odpisové skupiny uvedené v příloze č. 1 k zákonu č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Osobní automobily patří 2. odpisové skupiny a odepisují se 5 let. Automobily je možno daňově odepisovat, pokud splní zákonem danou podmínku o vstupní ceně větší než 40 000 Kč a provozně-technické funkci delší než 1 rok.

Odepisuje se nejvýše do vstupní ceny nebo do zvýšené vstupní ceny. Rovnoměrné odpisování se stanovuje na základě zákonem uvedených sazeb, zrychlené na základě koeficientů.

Rovnoměrné odpisování

Tab. 3.6 - Sazby pro rovnoměrné odpisování pro 2. odpisovou skupinu

V prvním roce odpisování	V dalších letech odpisování	Pro zvýšenou vstupní cenu
11	22,25	20

Zdroj: Vlastní zpracování

Podnikatel, který vlastní automobil a je jeho prvním odpisovatelem a splňuje podmínky dané Zákonem o daních z příjmů, si může podle § 31 uplatnit v prvním roce odpis zvýšený o 10%.

Zvýšení odpisu o 10 % v prvním roce nelze uplatnit u osobních automobilů, pokud nejsou využívány provozovateli silniční motorové dopravy a provozovateli taxislužby na základě vydané koncese a provozovateli autoškol nebo pokud se nejedná o osobní automobil v provedení speciální vozidlo podskupiny sanitní a pohřební podle zvláštního právního předpisu.

Za prvního vlastníka se pro tyto účely považuje poplatník daně z příjmů, který si jako první pořídil nový hmotný movitý majetek, který dosud nebyl užíván k určenému účelu a u předchozího opísovatele byl zbožím. Také se za něj považuje poplatník, který tento majetek pořídil nebo vyrobil ve vlastní režii.²²

Tab. 3.7- Roční sazby pro rovnoměrné odpisování, při zvýšení odpisu v prvním roce odepisování o 10%

V prvním roce odpisování	V dalších letech odpisování	Pro zvýšenou vstupní cenu
21	19,75	20

Zdroj: Vlastní zpracování

Vzorec pro výpočet ročního rovnoměrného odpisu

$\text{Odpisová sazba} \cdot \text{vstupní cena} : 100$

²² §31 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Tyto odpisy se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

Zhodnocení efektivnosti rovnoměrného odpisování při zvýšení odpisu v 1. roce o 10% a nezvýšení

Podnikatel – fyzická osoba, vlastní automobil ve vstupní ceně 500 000 Kč. Je jeho prvním vlastníkem.

V případě, že neuplatní zvýšení odpisu, výpočet bude vypadat takto:

V prvním roce odpisování

$$11.500000 : 100 = 55\,000 \text{ Kč}$$

V dalších letech odpisování

$$22,25.500000 : 100 = 111\,250 \text{ Kč}$$

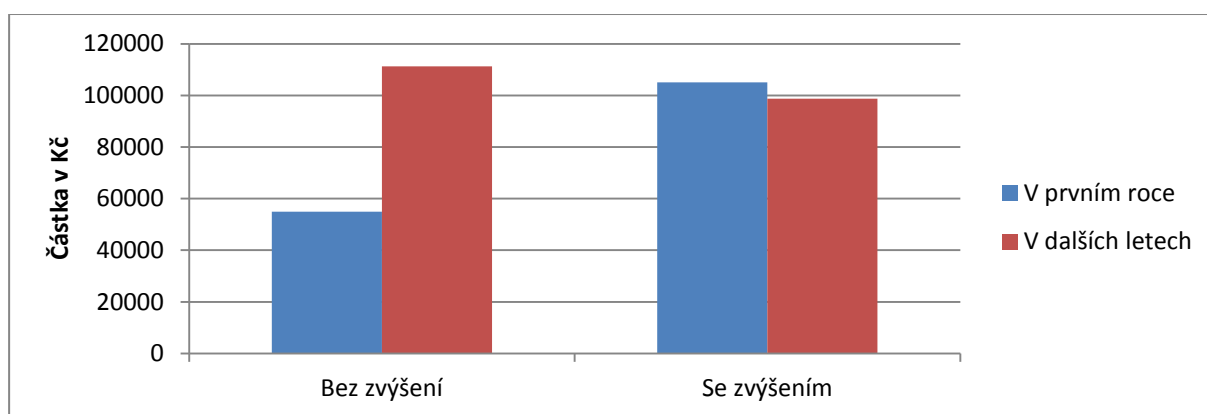
Při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování:

$$21.500000 : 100 = 105\,000 \text{ Kč}$$

V dalších letech odpisování

$$19,75.500000 : 100 = 98\,750 \text{ Kč}$$

Graf 3.2- Uplatnění daňových odpisů jako daňových nákladů

Zdroj: Vlastní zpracování

Uplatnit si zvýšení odpisu v prvním roce je výhodné pro ty, kteří potřebují snížit základ daně v prvním roce o větší částku, než bez zvýšení. V tomto případě, není

rozdíl mezi částkou 111 250 Kč a 98 750 Kč v dalších letech tolik veliký jako 55 000 Kč a 105 000 Kč. V tomto případě by se dalo tedy doporučit navýšit odpis v prvním roce o 10 %, což může pomoci snížit daňový základ.

Zrychlené odpisování

V případě, že si podnikatel zvolí zrychlený způsob odpisování dle § 32 zákona o daních z příjmů, koeficienty pro osobní automobil budou tyto:

Tab. 3.8 – Koeficienty pro zrychlené odpisování

V prvním roce odpisování	V dalších letech odpisování	Pro zvýšenou vstupní cenu
5	6	5

Zdroj: Vlastní zpracování

Vzorec pro výpočet zrychleného odpisování:

Pro první rok odpisování:

$\text{vstupní cena} : \text{koeficient pro první rok odepisování}$

Pro další roky odpisování:

$\frac{2. \text{zůstatková cena}}{\text{koeficient pro další roky} - \text{počet let, po které se již odepisovalo}}$
--

Daňová zůstatková cena se vypočte jako rozdíl vstupní ceny a celkovou výší odpisů stanovených podle Zákona o daních z příjmů.

Tak jako při rovnoměrném odpisování, tak i při zrychleném si podnikatel vlastní automobil, který je prvním odpisovatelem může uplatnit zvýšení odpisu v prvním roce odepisování o 10 %, v případě splnění podmínek dle zákona o daních z příjmů.

Zhodnocení efektivnosti zrychleného odpisování při zvýšeném a nezvýšeném odpisu v prvním roce o 10 %

Podnikatel – fyzická osoba, vlastní osobní automobil ve vstupní ceně 500 000 Kč. Je jeho prvním vlastníkem.

V případě, že neuplatní zvýšení odpisu, výpočet bude vypadat takto:

V prvním roce podnikání

$$500\,000 : 5 = 100\,000 \text{ Kč}$$

V 2. roce podnikání

$$\frac{2 \cdot (500\,000 - 100\,000)}{6 - 1} = 160\,000 \text{ Kč}$$

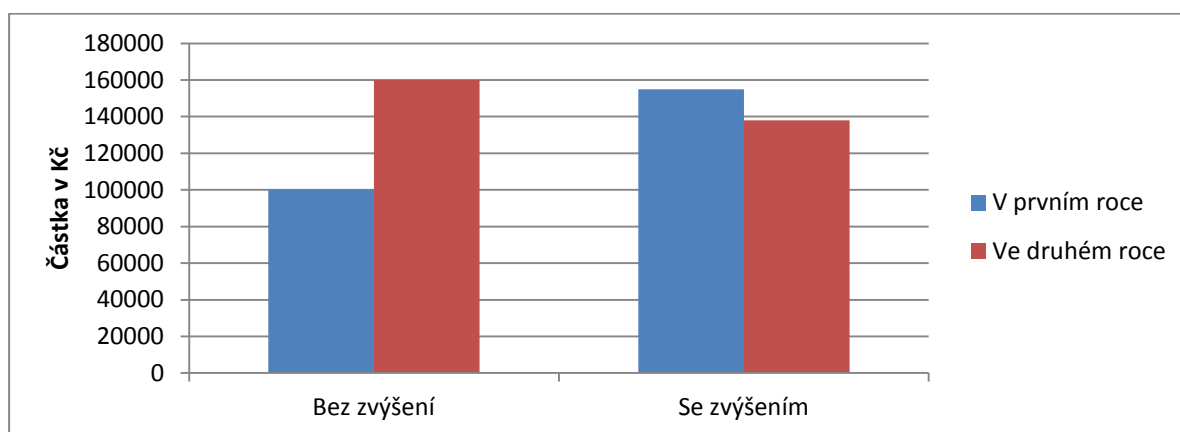
Při zvýšení odpisu v prvním roce podnikání:

$$21.500\,000 : 100 = 105\,000 + (500\,000 \cdot 0,1) = 155\,000 \text{ Kč}$$

V 2. roce podnikání

$$\frac{2 \cdot (500\,000 - 155\,000)}{6 - 1} = 138\,000 \text{ Kč}$$

Graf 3.3 - Porovnání zrychlených odpisů při zvýšení a nezvýšení o 10 %

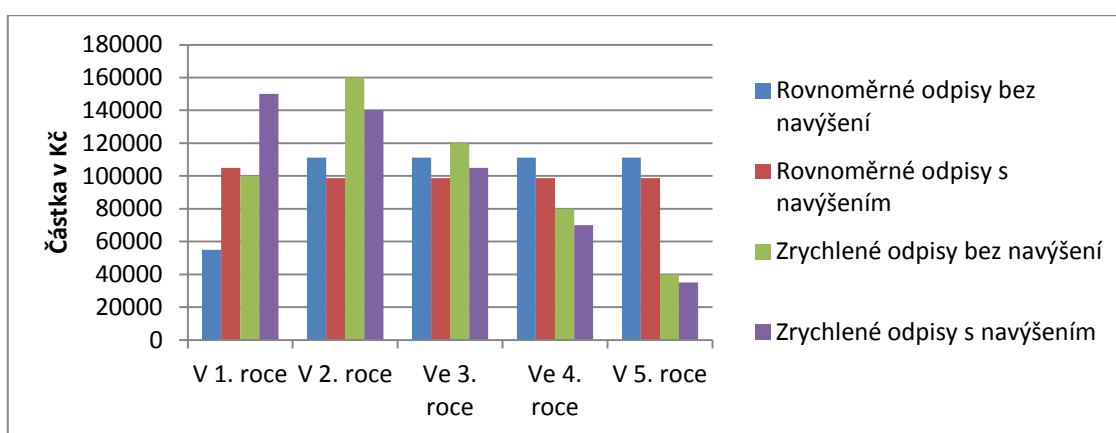
Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu je vidět, že zvýšení odpisu o 10 % výrazně sníží náklady daného zdaňovacího období, ale v dalších letech je odpis větší u odepisování bez zvýšení.

Tab. 3.9 - Srovnání rovnoměrných a zrychlených odpisů

	Rovnoměrné odpisy bez navýšení	Rovnoměrné odpisy s navýšením	Zrychlené odpisy bez navýšení	Zrychlené odpisy s navýšením
V 1. roce	55 000	105 000	100 000	150 000
V 2. roce	111 250	98 750	160 000	140 000
Ve 3. roce	111 250	98 750	120 000	105 000
Ve 4. roce	111 250	98 750	80 000	70 000
V 5. roce	111 250	98 750	40 000	35 000

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 3.4 - Srovnání rovnoměrných a zrychlených odpisů

Zdroj: Vlastní zpracování

Na grafu je vidět rozdíl mezi jednotlivými odpisy.

Pro podnikatele, který chce v prvním roce uplatnit co největší odpis majetku je vhodný zrychlený odpis. V případě, že je prvním odepisovatelem majetku a splňuje zákonem dané podmínky, má možnost si jej ještě navýšit.

Pro podnikatele, který si chce v následujících letech držet stejnou hladinu odpisů, jsou vhodné rovnoměrné odpisy. V případě, že je prvním majitelem a splňuje zákonem dané podmínky, je vhodné zvážit, zda není vhodnější varianta s navýšením vstupní ceny v prvním roce, tzn. zda „ztráta“ odpisu v dalších letech bude tak markantní.

Účetní odpisy

Účetní odpisy vypočítává a uplatňuje pouze účetní jednotka, tedy podnikatel, který vede účetnictví.

Účetní odpisy si stanovuje podnikatel sám. Daňové odpisy jsou dány zákonem a používají se pro stanovení daňového základu. Účetní odpisy musí věrně zobrazovat skutečné opotřebení majetku a předpokládanou dobu užívání majetku.

Podnikatel vyčísluje tyto odpisy na základě odpisového plánu. Zaokrouhlují se na celé koruny nahoru.

Účetní odpisy mohou být např. ve výši dané dobou upotřebitelnosti nebo výkonem.

Účetní odpisy dané dobou upotřebitelnosti se vypočítají jako poměr vstupní ceny a dobrou upotřebitelnosti.

Příklad:

Podnikatel vlastní automobil se vstupní cenou 700 000 Kč. Účetní odpisy si stanovil podle doby upotřebitelnosti a to na 6 let. První měsíc účtování účetních odpisů je stanoven na leden.

Roční účetní odpis

$\frac{700\,000}{6} = 116\,667 \text{ Kč}$
--

Účetní odpisy se účtují jako měsíční, ve výše uvedeném případě by se vydělily 12 měsíci. Vznikne měsíční účetní odpis ve výši 9 723 Kč.

Při účetních odpisech podle výkonu si podnikatel určí, kolik má např. ujet km za celou dobu provozu. Poté se vstupní cena vydělí tímto počtem km. Cena za km se vynásobí počtem skutečně ujetých km v daném roce, měsíci apod.

Příklad:

Podnikatel vlastní automobil se vstupní cenou 300 000 Kč. Účetní odpisy stanovil podle výkonu automobilu. Výkon automobilu je dán počtem 100 000 km, které automobil ujede. Dle knihy jízd zjistil, že první rok ujel 20 000 km.

Roční účetní odpis

$\frac{300\,000}{100\,000} \cdot 20\,000 = 60\,000 \text{ Kč}$
--

Účetní odpisy se účtují na účty skupiny 55 – Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti na stranu dal se souvztažným zápisem na účty skupiny 08 – Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku na straně má dáti.

Podnikatel, který vede účetnictví, při výpočtu daně z příjmů fyzických osob zohledňuje rozdíl daňových a účetních odpisů.

V případě, že účetní odpisy jsou větší než daňové, rozdíl se přičítá k výsledku hospodaření podnikatele. Jestliže jsou daňové odpisy vyšší než účetní, rozdíl se odečítá od výsledku hospodaření.

Technické zhodnocení

Technické zhodnocení je uplatňováno v souvislosti s daňovými odpisy. Technické zhodnocení jsou výdaje na dokončené nástavby, přístavby a stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace majetku, pokud převýšily částku 40 000 Kč (platí pro rok 1998 a vyšší). Technickým zhodnocením mohou být i výdaje nepřesahující tuto částku, pokud se podnikatel rozhodne, že tyto výdaje neuplatní jako výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

Rekonstrukcí se rozumí zásahy do majetku, které mají za následek změnu jeho účelu nebo technických parametrů.

Modernizací se rozumí rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti majetku.

Pokud si podnikatel není jist, zda je výdaj technickým zhodnocením, může požádat správce daně o vydání rozhodnutí o závazném posouzení, zda je zásah do majetku technickým zhodnocením.

Technické zhodnocení při rovnoměrném odpisování se řídí sazbami pro zvýšenou vstupní cenu, uvedené již výše.

Technické zhodnocení při zrychleném odpisování se řídí koeficienty pro zvýšenou zůstatkovou cenu.

Tab. 3.10 - Účtování technického zhodnocení v účetnictví

	Doklad	Text	Částka v Kč	MD	D
1.	FAP	FAP za autorádio a závěsné zařízení	45 000	022	321
2.	FAP	FAP za zimní pneumatiky	20 000	548	321

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 3.11 – Evidence technického zhodnocení v daňové evidenci

	Doklad	Text	Částka v Kč	Předkontace
1.	FAP	FAP za autorádio a závěsné zařízení	45 000	Nedaňový výdaj v knize dluhů a navýšení ceny na kartě dlouhodobého majetku
2.	FAP	FAP za zimní pneumatiky	20 000	Výdaj snižující základ daně v knize dluhů

Zdroj: Vlastní zpracování

Zde je uvedeno srovnání účetních a daňových odpisů u osobního automobilu při vstupní ceně 300 000 Kč. Daňové odpisy jsou stanoveny jako rovnoměrné. Účetní odpisy jsou vypočítávány jako rovnoměrné na 60 měsíců. Majetek byl pořízen v lednu a září roku 2014 a zařazen do užívání v téže měsících. Účetní odpisy jsou vypočítávány v měsíci následujícím po měsíci pořízení majetku.

Tab. 3.12 – Srovnání účetních a daňových odpisů

Měsíc pořízení majetku	Účetní odpisy za rok 2014	Daňové odpisy za rok 2014	Rozdíl účetních daňových odpisů
Leden 2014	$300\,000:60.11=55\,000\text{ Kč}$	$300\,000.11:100=33\,000\text{ Kč}$	22 000 Kč
Září 2014	$300\,000:60.3=15\,000\text{ Kč}$	$300\,000.11:100=33\,000\text{ Kč}$	-18 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

4 Způsoby vyřazení osobního automobilu

4.1 Vyřazení majetku prodejem

Jestliže již podnikatel nechce vlastnit vozidlo, může jej prodat. Prodej přichází často v úvahu, jestliže automobil stárne a je výhodnější jej prodat a koupit si nové. Podnikatel tímto také získává peněžní prostředky.

a) Fakturace

Podnikatel vystaví fakturu za prodej osobního automobilu. Výnos (příjem) z prodeje automobilu se zahrnuje do daňových výnosů (příjmů) podnikatele, tzn. že navyšují daňový základ podnikatele.

Tab. 4.1 - Účtování u podnikatele, který vede účetnictví a je plátcem DPH

	Doklad	Účetní případ	MD	D
1.	FAV	Prodej osobního automobilu	311	
		Cena bez DPH		641
		DPH 21%		343
2.	VBÚ/PPD	Zaplacena faktura za prodej automobilu	221/211	311

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.2 - Účtování u podnikatele, který vede účetnictví a není plátcem DPH

	Doklad	Účetní případ	MD	D
1.	FAV	Prodej osobního automobilu	311	641
2.	VBÚ/PPD	Zaplacena faktura za prodej automobilu	221/211	311

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.3 - Evidence u podnikatele, který vede daňovou evidenci a je plátcem DPH

	Doklad	Text	Předkontace
1.	FAV	Prodej osobního automobilu, cena bez DPH	Prodej osobního automobilu, do knihy pohledávek
		DPH 21 %	
2.	VBÚ/PPD	Zaplacena faktura za prodej automobilu	Knihy pohledávek
		DPH 21%	DPH do peněžního deníku
		Prodej osobního automobilu	Daňový bezhotovostní nebo hotovostní příjem do peněžního deníku

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.4 - Evidence u podnikatele, který vede daňovou evidenci a není plátcem DPH

	Doklad	Text	Předkontace
1.	FAV	Prodej osobního automobilu, cena bez DPH	Prodej osobního automobilu, do knihy pohledávek
2.	VBÚ/PPD	Zaplacena faktura za prodej automobilu	Knihy pohledávek, daňový bezhotovostní nebo hotovostní příjem do peněžního deníku

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro zjednodušení je ve výše uvedených případech DPH na výstupu v plné výši.

b) Daň z přidané hodnoty a prodej automobilu

Při prodeji automobilu musí plátce DPH k prodejní ceně přičíst daň z přidané hodnoty. Takto vypočtená daň navyšuje daňovou povinnost plátce z nepřímé daně.

Plátce daně uplatní daň na výstupu v plné výši. Pokud však ještě nevypršela lhůta pro úpravu odpočtu daně podle §78d zákona o DPH, úprava odpočtu mu může navýšit nebo snížit nárok na odpočet daně na vstupu. Úprava odpočtu daně při dodání zboží nebo poskytnutí služby ve lhůtě pro úpravu odpočtu daně se provede jednorázově.

Částka jednorázové úpravy se vypočte jako součin zlomku, v jehož čitateli bude částka vypočtená podle úpravy odpočtu daně uvedené v kapitole pořízení automobilu, ve jmenovateli bude lhůta pro úpravu odpočtu daně (5 let u automobilu) a počtu roků zbývajících do konce lhůty pro úpravu odpočtu daně (vč. roku, ve kterém je úprava provedena).

c) Doučtování zůstatkové ceny

Rozlišujeme zůstatkovou cenu daňovou a účetní. Daňová zůstatková cena je rozdíl mezi vstupní cenou a daňovými odpisy. Účetní zůstatková cena je rozdíl mezi vstupní cenou a účetními odpisy.

Automobil, který je zcela odepsán se pouze vyřadí a neúčtuje (neviduje) se zůstatková cena.

Automobil, který není zcela odepsán, musí mít zúčtovanou zůstatkovou cenu. Daňově uznatelná je daňová zůstatková cena. Daňový odpis v roce vyřazení se stanoví ve výši 50 % ročního odpisu pro dané období. Účetní zůstatková cena vyplývá dle odpisového plánu.

Při vyřazení se zaúčtuje účetní zůstatková cena a poté se vyřadí automobil z majetku podnikatele v pořizovací ceně.

Zůstatková cena při prodeji automobilu se v účetnictví účtuje na účet 541 – Zůstatková cena prodaného dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku se souvztažným zápisem na účet 082 – Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku. Vyřazení z účetní evidence pak předpisem 082/022.

V daňové evidenci se postupuje obdobně, zůstatková cena se eviduje v deníku jako nepeněžní výdaj snižující základ daně.

Příklad:

Podnikatel, plátce DPH, který vede účetnictví, vyřazuje automobil, který má ve svém obchodním majetku. Automobil pořídil 08.02.2012 za cenu 240 000 Kč, bez DPH, DPH (pro zjednodušení ve výši 21 %) 50 400 Kč.

Podnikatel uplatňuje rovnoměrné odpisy. V odpisovém plánu stanovil dobu odepisování na 72 měsíců, měsíční odpis je tak ve výši 3 334 Kč. Vyřazení je k datu 1.11.2014. Podnikatel automobil prodá za cenu 120 000 Kč bez DPH. DPH 21 % 25 200 Kč.

Tab. 4.5 – Účetní odpisy v jednotlivých letech

Rok	VC v Kč	Roční odpis v Kč	Zůstatek v Kč
2012	240 000	33 340	206 660
2013	240 000	40 000	166 660
2014	240 000	40 000	126 660
2015	240 000	40 000	86 660
2016	240 000	40 000	46 660
2017	240 000	40 000	6 660
2018	240 000	6 660	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.6 – Daňové odpisy v jednotlivých letech

Rok	VC v Kč	Roční odpis v Kč	Zůstatek v Kč
2012	240 000	26 400	213 600
2013	240 000	53 400	160 200
2014	240 000	53 400	106 800
2015	240 000	53 400	53 400
2016	240 000	53 400	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.7 – Účtování

	Doklad	Účetní případ	Částka v Kč	MD	D
1.	FAV	Prodej osobního automobilu	145 200	311	
		Cena bez DPH	120 000		641
		DPH 21%	25 200		343
2.	VBÚ/PPD	Zaplacena faktura za prodej automobilu	145 200	221/211	311
4.	VÚD/ID	Zůstatková cena	133 320	541	082

Zdroj: Vlastní zpracování

$\text{Poloviční daňový odpis} = \frac{53\,400}{2} = 26\,700 \text{ Kč}$
$\text{Daňová zůstatková cena} = 106\,800 + 26\,700 = 133\,500 \text{ Kč}$
$\text{Účetní zůstatková cena} = 240\,000 - 33\,340 - 40\,000 - (10 \cdot 33\,34) = 133\,320 \text{ Kč}$

Výhody a nevýhody prodeje automobilu

Mezi výhody je možno zařadit například skutečnost, že

- podnikatel za svůj automobil dostane peněžní prostředky, a
- sníží si náklady (výdaje) za daň silniční, pojištění, servis apod.

Mezi nevýhody řadíme

- nutnost u plátce DPH přičíst k prodejní ceně DPH na výstupu, dále
- nutnost plátce upravovat DPH při prodeji,
- skutečnost, že výnos z prodeje automobilu navyšuje základ daně podnikatele.

4.2 Ponechání pro soukromé účely

Podnikatel, který již nepoužívá automobil pro podnikatelské účely, může jej vyřadit ze svého obchodního majetku do osobního užívání. Podnikatel (plátce DPH) musí z vyřazeného majetku odvést DPH, pokud si mohl uplatnit nárok na odpočet daně.

Daňový odpis se uplatňuje v poloviční výši.

V tomto případě se zůstatková cena účtuje na účet 491 – Individuální podnikatel. Ostatní evidence zůstává stejná, jako při prodeji. V daňové evidenci se zůstatková cena zaeviduje v deníku jako ostatní nepeněžní výdaj nedaňový. Zůstatková cena by se stala daňově uznatelnou (uplatnila by se proti tržbě za prodej), pokud by se vyřazený automobil prodával v časovém testu dle zákona o daních z příjmů – tj. do 5 let do vyřazení. Při prodeji v tomto období se daní prodejní cena a daňovou zůstatkovou cenu lze uplatnit jako snižující položku.

Tab. 4.8 – Účtování v účetnictví u plátce DPH

	Doklad	Účetní případ	MD	D
1.	ID/VÚD	Odpisy v průběhu roku	551	082
2.	ID/VÚD	Zůstatková cena automobilu	491	082
3.	ID/VÚD	Odvod DPH	491	343
4.	ID/VÚD	Vyřazení automobilu z evidence	082	022

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.9 – Účtování v účetnictví u neplátce DPH

	Doklad	Účetní případ	MD	D
1.	ID/VÚD	Odpisy v průběhu roku	551	082
2.	ID/VÚD	Zůstatková cena automobilu	491	082
3.	ID/VÚD	Vyřazení automobilu z evidence	082	022

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.10 – Evidence v daňové evidenci u plátce DPH

	Doklad	Text	Předkontace
1.	VÚD/ID	Poloviční odpis	Výdaj snižující základ daně v deníku
2.	VÚD/ID	Zůstatková cena automobilu	Ostatní výdaj nedaňový v deníku
3.	VÚD/ID	Odvod DPH	DPH, do knihy dluhů
4.	VÚD/ID	Vyřazení automobilu z evidence	Vyřazení na inventární kartě automobilu

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.11 – Evidence v daňové evidenci u neplátce DPH

	Doklad	Text	Předkontace
1.	VÚD/ID	Poloviční odpis	Výdaj snižující základ daně v deníku
2.	VÚD/ID	Zůstatková cena automobilu	Ostatní výdaj nedaňový v deníku
3.	VÚD/ID	Vyřazení automobilu z evidence	Vyřazení na inventární kartě automobilu

Zdroj: Vlastní zpracování

Příklad:

Zadání je shodné jako v kapitole prodej automobilu, podnikatel však vyřazuje automobil ponecháním pro soukromé účely.

Tab. 4.12 – Účtování v roce vyřazení

	Doklad	Účetní případ	Částka v Kč	MD	D
1.	ID/VÚD	Zůstatková cena automobilu	133 320	491	082
2.	ID/VÚD	Odvod DPH	50 400	491	343
3.	ID/VÚD	Vyřazení automobilu z evidence	240 000	082	022

Zdroj: Vlastní zpracování

Zůstatková cena se vypočte stejně jako u prodeje automobilu.

Výhody a nevýhody ponechání pro soukromé účely

Výhody

- Relativní bezstarostnost vyřazení, odpadá přepisování majitele na úřadech apod.,
- a skutečnost, že automobil zůstává podnikateli, nemusí kupovat nové vozidlo.

Nevýhody

- Podnikatel nezíská žádné peněžní prostředky za automobil,

- podnikateli zůstávají náklady (výdaje) jako fyzické osobě – nepodnikateli. Tzn., že se neřeší situace, kdy podnikatel nemá peníze na provoz automobilu. Pojištění musí stále platit atd.,
- zůstatková cena není daňově uznatelným nákladem (výdajem).

4.3 Likvidace v důsledku opotřebení

Majetek se likviduje v důsledku opotřebení z důvodů např. časté poruchovosti, neopravitelnosti, nízké výkonnosti apod. Vyřazení se provádí na základě protokolu o likvidaci. V případě, že není majetek před likvidací zcela odepsán, musí se zůstatková cena doúčtovat (doevidovat).¹²

Tab. 4.13 – Účtování v účetnictví

	Doklad	Účetní případ	MD	D
1.	ID/VÚD	Účetní zůstatková cena	551AE	082
2.	ID/VÚD	Vyřazení automobilu z evidence	082	022

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.14 – Evidence v daňové evidenci

	Doklad	Účetní případ	Předkontace
1.	ID/VÚD	Daňová zůstatková cena	Výdaj snižující základ daně v deníku
2.	ID/VÚD	Vyřazení automobilu z evidence	Vyřazení na inventární kartě automobilu

Zdroj: Vlastní zpracování

Příklad:

Zadání je shodné jako u prodeje automobilu, podnikatel vyřazuje automobil v důsledku opotřebení.

Tab. 4.15 – Účtování v roce likvidace

	Doklad	Účetní případ	Částka v Kč	MD	D
1.	ID/VÚD	Zůstatková cena	133 320	551AE	082

¹² ŠTOHL, Pavel. *Učebnice účetnictví 2009 – 2. díl*. 10. vyd. Tiskárny Havlíčkův Brod, 2009. 206 s. ISBN 978-80-87237-13-7.

2.	ID/VÚD	Vyřazení automobilu z evidence	240 000	082	022
----	--------	--------------------------------	---------	-----	-----

Zdroj: Vlastní zpracování

Výhody a nevýhody likvidace v důsledku opotřebení:

Výhody

- Snižují se vysoké náklady (výdaje) na provoz, údržbu atd.,
- možnost obnovy vozového parku.

Nevýhody:

- Náklady (výdaje) na likvidaci majetku.

4.4 Likvidace v důsledku manka nebo škody (krádež)

Likvidace v důsledku manka může znamenat např. krádež automobilu, nebo že při inventarizaci bylo zjištěno, že chybí automobil apod. Likvidace v důsledku škody znamená živelnou pohromu např. povodeň, požár apod.

Podnikatel eviduje poloviční daňový odpis. Zaúčtuje (zaeviduje) zůstatkovou cenu a poté vyřadí automobil z majetku. Případně předepisuje náhradu od pojišťovny.

Zůstatková cena v účetnictví v případě manka a škody se účtuje na účet 549 – Manka a škody, resp. 582 – Škody. V daňové evidenci je zůstatková cena zápisem v deníku jako výdaj snižující základ daně. Zůstatková cena je daňově uznatelná do výše náhrady. Výjimku tvoří škody vzniklé živelnými pohromami a škody vzniklé podle potvrzení policie neznámým pachatelem.

Tab. 4.16 – Účtování v účetnictví

	Doklad	Účetní případ	MD	D
1.	ID/VÚD	Zůstatková cena automobilu	549	082
2.	ID/VÚD	Vyřazení automobilu z evidence	082	022

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.17 – Evidence v daňové evidenci

	Doklad	Text	Předkontace
1.	VÚD/ID	Poloviční odpis	Výdaj snižující základ daně v deníku
2.	VÚD/ID	Zůstatková cena majetku	Ostatní výdaj nedaňový v deníku
3.	VÚD/ID	Vyřazení automobilu z evidence	Vyřazení na inventární kartě automobilu

Zdroj: Vlastní zpracování

Příklad:

Zadání je shodné jako u prodeje automobilu, podnikatel, ale vyřazuje v důsledku škody. Automobil je poškozen náhlou povodní. Pojišťovna však do konce roku 2014 nepotvrdila konečnou výši náhrady.

Tab. 4.18 - Účtování v roce 2014

	Doklad	Účetní případ	Částka v Kč	MD	D
2.	ID/VÚD	Zůstatková cena automobilu	133 320	549	082
3.	ID/VÚD	Vyřazení automobilu z evidence	240 000	082	022
4.	ID/VÚD	Dohadná pohledávka za pojišťovnou	130 000	388	648

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.19 - Účtování v roce 2015

	Doklad	Účetní případ	Částka v Kč	MD	D
1.	ID/VÚD	Přiznaná náhrada od pojišťovny	120 000	378	388
		Zrušení zůstatku dohadné položky	10 000	548(588)	388
2.	VBÚ/PPD	Příjem náhrady od pojišťovny	120 000	221(211)	378

Zdroj: Vlastní zpracování

Výhody a nevýhody likvidace v důsledku manka nebo škody:

Výhody:

- Při náhradě škody od pojišťovny možnost obnovy vozového parku.

Nevýhody:

- Zůstatková cena je daňově uznatelná (mimo výjimky) jen do výše náhrady,

- ztráta podnikatele, v případě, že nedostane náhradu od pojišťovny, nedostane za majetek žádné peněžní prostředky.

4.5 Vyřazení majetku darováním

U vyřazení automobilu darováním se doveduje poloviční daňový odpis. Plátce DPH musí odvést DPH finančnímu úřadu a vyřadí majetek ze své evidence. Zůstatková cena není daňově uznatelným nákladem (výdajem), ale za určitých podmínek se může stát odčitatelnou položkou od základu daně z příjmů.

Tab. 4.20 - Účtování u podnikatele, který vede účetnictví a není plátce DPH

	Doklad	Účetní případ	MD	D
1.	ID/VÚD	Zůstatková cena darovaného automobilu	543	082
2.	ID/VÚD	Vyřazení automobilu z evidence	082	022

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.21 - Účtování u podnikatele, který vede účetnictví a je plátce DPH

	Doklad	Účetní případ	MD	D
1.	ID/VÚD	Zůstatková cena darovaného automobilu	543	082
2.	DoP	DPH na výstupu dle dokladu o použití	543	343
3.	ID/VÚD	Vyřazení automobilu z evidence	082	022

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.22 - Evidence u podnikatele, který vede daňovou evidenci a není plátce DPH

	Doklad	Text	Předkontace
1.	VÚD/ID	Poloviční odpis	Výdaj snižující základ daně v deníku
2.	VÚD/ID	Zůstatková cena majetku	Ostatní výdaj nedaňový v deníku
3.	VÚD/ID	Vyřazení automobilu z evidence	Vyřazení na inventární kartě automobilu

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.23 - Evidence u podnikatele, který vede daňovou evidenci a je plátce DPH

	Doklad	Text	Předkontace
1.	VÚD/ID	Poloviční odpis	Výdaj snižující základ daně v deníku
2.	VÚD/ID	Zůstatková cena majetku	Ostatní výdaj nedaňový v deníku

3.	DoP	DPH na výstupu dle dokladu o použití	DPH na výstupu v deníku
4.	VÚD/ID	Vyřazení automobilu z evidence	Vyřazení na inventární kartě automobilu

Zdroj: Vlastní zpracování

Příklad:

Zadání je shodné jako u prodeje automobilu, podnikatel, ale daruje automobil svému synovi, fyzické osobě – nepodnikateli.

Tab. 4.24 – Účtování v roce darování

	Doklad	Účetní případ	Částka v Kč	MD	D
1.	ID/VÚD	Zůstatková cena darovaného automobilu	133 320	543	082
2.	DoP	DPH na výstupu dle dokladu o použití	28 035	543	343
3.	ID/VÚD	Vyřazení automobilu z evidence	240 000	082	022

Zdroj: Vlastní zpracování

Výhody a nevýhody darování automobilu

Výhody

- Darování se může stát odčitatelnou položkou od základu daně podnikatele. Dle zákona o daních z příjmů lze odečíst hodnotu bezúplatného plnění, pokud úhrnná hodnota přesáhne 2 % ze základu daně nebo činí alespoň 1 000 Kč. V úhrnu lze odečíst nejvýše 15 % ze základu daně.

Nevýhody

- Zůstatková cena není daňově uznatelným nákladem (výdajem). Toto zvyšuje základ daně podnikatele.

5 Závěr

Bakalářská práce je zaměřena na využití osobního automobilu v podnikatelské praxi. Jsou zde rozepsány způsoby pořízení automobilu, vedení v průběhu roku a vyřazení automobilu jak v daňové evidenci, tak v účetnictví a jak pro plátce DPH, tak pro neplátce.

Cílem práce byla analýza výhod a nevýhod jednotlivých způsobů pořízení, využití a vyřazení osobního automobilu se zaměřením na podnikatele – fyzické osoby z účetního a daňového pohledu.

V první části jsou popsána jednotlivá pořízení a to za hotové, na úvěr, na leasing, přeřazení z osobního užívání do podnikání a další.

V druhé části je rozepsán automobil v průběhu roku, a to u automobilu jak vloženého tak nevloženého do obchodního majetku.

Ve třetí části jsou popsány způsoby vyřazení automobilu z podnikání a to prodejem, ponecháním pro soukromé účely, likvidací v důsledku opotřebení, likvidací v důsledku manka nebo škody a darováním.

Z hlediska pořízení automobilu je na základě analýzy jednotlivých způsobů pořízení automobilu možné doporučit podnikateli vklad soukromého automobilu do podnikání nebo použití soukromého vozidla např. z důvodu jednoduchosti. Naopak z hlediska náročnosti na legislativní úpravu a administrativní náročnost bych nedoporučovala pořízení automobilu na leasing. Pořizování automobilu na leasing je velmi náročné na kontrolu daňové uznatelnosti jak nájemného, tak akontace. Existuje také riziko zpětné neuznatelnosti. U pořizování automobilu na leasing je také velká nevýhoda, že nájemce není vlastníkem vozu, ale zodpovídá za rizika.

Co se týče např. uplatňování výdajů za pohonné hmoty, je výhodná možnost paušálního výdaje na dopravu. Pozitivní je, že podnikatel nemusí vést knihu jízd. Paušální výdaje jsou však možné uplatnit pouze na 3 vozy, takže pokud má

podnikatel více vozů, paušální výdaje mu nepomohou u všech automobilů. Paušální výdaje také pravděpodobně neuplatní podnikatel, který projezdí více než 5 000 Kč (resp. 4 000 Kč). Také pokud je podnikatel plátcem DPH, musí vést evidenci dokladů bez ohledu na to, jestli uplatňuje výdaje paušálem.

Ze způsobů vyřazení automobilu by se dalo doporučit vyřadit automobil např. prodejem a to jak z hlediska relativní jednoduchosti, tak např. z důvodu úplaty za automobil, naopak bych nedoporučovala vyřadit automobil např. darem, protože zůstatková cena automobilu není daňově uznatelným nákladem (výdajem).

Seznam použité literatury

a) Odborné knihy:

1. HNÁTEK, Miloslav, ZÁMEK, David, *Daňové a nedaňové náklady 2014*, ESAP s.r.o., 2014. 228 s. ISBN 978-80-260-4890-9.
2. ŠTOHL, Pavel. *Učebnice účetnictví 2009 – 2. díl*. 10. vyd. Tiskárny Havlíčkův Brod, 2009. 206 s. ISBN 978-80-87237-13-7.
3. JANOUSEK, Karel, FIŘTÍKOVÁ, Dagmar, PROCHÁZKOVÁ, Dagmar a Christian Žmolík, *Automobil v podnikání*, 2. vyd., Olomouc: ANAG, s.r.o., 2011, 438 s., ISBN 978-80-7263-668-6.
4. VALOUCH, Petr. *Leasing v praxi – praktický průvodce*. 5. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 120 s. ISBN 978-80-247-4081-2.

b) Zákony a vyhlášky:

5. Vyhláška č. 425/2013 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad.
6. Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví
7. Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů
8. Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla)
9. Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů
10. Zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, ve znění pozdějších předpisů
11. Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích

12. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
13. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
14. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

c) Internetové zdroje:

15. Charakteristika leasingu [13.04.2014]. Dostupné z: <http://clfa.cz/index.php?textID=40>
16. LMS na Ekonomické fakultě, 2014. Účtový rozvrh pro podnikatele [online]. LMS 2014 [13.04.2014]. Dostupné z: <http://lms.vsb.cz>

Seznam zkratek

AE	analytická evidence
cm ³	centimetr krychlový
D	dal
DoP	doklad o použití
DPH	daň z přidané hodnoty
FAP	faktura přijatá
FAV	faktura vystavená
FO	fyzická osoba
ID	interní doklad
Kč	korun českých
Km	kilometr
kW	kilowatt
MD	má dáti
p.a.	per annum, ročně
PO	právnícká osoba
PPD	příjmový pokladní doklad
Sb.	sbírky
SK	splátkový kalendář
VBÚ	výpis z bankovního účtu
VPD	výdajový pokladní doklad
VÚD	vnitřní účetní doklad
VÚÚ	výpis z úvěrového účtu

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., - autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne7.5.2014.....

.....*Havliková*.....
Nikola Havlíková

Seznam příloh

Příloha č. 1: Účtový rozvrh pro podnikatele

Příloha č. 2: Inventární karta dlouhodobého majetku